

WIADOMOŚCI URZĘDOWE

ZWIĄZKU HARCERSTWA POLSKIEGO

ROK VI NR 2/32

LUTY 1962

CENA ZŁ 3,50

TRESC:

Przemówienie Przewodniczącego Rady Państwa Towarzysza Aleksandra Zawadzkiego na uroczystości wręczenia orderów i odznaczeń działaczom ZHP w Belwederze w dniu 3 lutego 1962 r.	2
Lista instruktorów Związku Harcerstwa Polskiego odznaczonych orderami i odznaczeniami	3
Uchwała Naczelnej Rady Harcerskiej z dnia 12 lutego 1962 r. w sprawie zmiany § 3 „Regulaminu Instruktorów ZHP”.	3
Uchwała Naczelnej Rady Harcerskiej z dnia 12 lutego 1962 r. w sprawie zjazdów chorągwi	4
Regulamin wyborów do władz chorągwi	4
Uchwała Głównej Kwatery Harcerstwa z dnia 20 stycznia 1962 r. w sprawie powołania Z-cy Naczelnika Harcerstwa	6
Rozkaz L.2/62 z dnia 15 stycznia 1962 r.	6
Rozkaz L.3/62 z dnia 1 lutego 1962 r.	11
Miana i stopnie	18
Znaki młodzieży starszej	20
Regulamin zdobywania sprawności zespołowych	24

**PRZEMÓWIENIE PRZEWODNICZĄCEGO RADY PAŃSTWA
TOWARZYSZA ALEKSANDRA ZAWADZKIEGO
NA UROCZYSTOŚCI WRĘCZENIA ORDERÓW I ODZNACZEŃ
DZIAŁALCOM ZHP W BELWEDERZE
w dniu 3 lutego 1962 r.**

Droży Harcerze!

Witam Was serdecznie i pozdrawiam, a za Waszym pośrednictwem całe harcerstwo polskie i jego kierownicy aktywnie.

Pozdrawiam gorąco szczególnie tych spośród siebie plejadi oddanych i zasłużonych działaczy harcerskich z Naczelnikiem Zofią Zakrzewską, których Rada Państwa wyróżniła orderami i krzyżami za usługi, dając tym symboliczny wyraz uznania i poparcia dla Związku Harcerstwa Polskiego oraz jego wychowawczej działalności wśród dzieci i młodzieży.

W różnych dziedzinach podsumowujemy obecnie dorobek 17-lecia Polski Ludowej. Częścią tego dorobku jest również rozwój i pozytywne przemiany w Waszej organizacji. Pragniemy wspomagać Was w tej Waszej sprawie z całą serdeczną troskliwością, albowiem przywiązujemy wielką wagę do wychowania młodych pokoleń, to zaś nie może się należeć rozwiązać bez najczynniejszego, twórczego udziału działaczy młodzieżowych — w oparciu o zaufanie i przywiązanie najszerszych rzesz młodzieży.

Ostatnie lata stanowią w dziejach Waszej organizacji okres zwrotny. Zdecydował on ostatecznie o tym, że harcerstwo jest dzisiaj nową, choć zachowującą najistotniejsze i najcenniejsze wartości swej tradycji, organizacją socjalistycznego wychowania najmłodszego pokolenia Polski Ludowej. Tak właśnie sformułowaliśmy swoje zadania w swej Deklaracji Ideowej.

Żdzi oceniamy wysoko wysiłek kadry harcerskiej, skierowany na to, by hasła programu ideowego znajdowały żywy wyraz w praktycznych poczynaniach każdej formacji Związku oraz w przeżyciach każdego harcerza.

Stwierdzacie sami, że dziś tysiące chłopców i dziewcząt znajduje w harcerstwie zaspokojenie swoich pragnień — zdrową rozrywkę i zabawę w koleżeńskim gronie, ciekawe przeżycia i doświadczenia na obczach i wczasach, zwłaszcza tam, gdzie łączą się one z najromatycznymi formami działalności społecznie politycznej, wywołującej dobrą, patriotyczną inicjatywę poszczególnych chorągwi, hufców i drużyn. Stwarzając szerokie pole dla tej młodzieżowej inicjatywy i samodzielnosci, harcerstwo pomaga dzieciom wraść od najmłodszych lat w życie swego kraju, zaszczepiając i rozwijając w nich zrozumienie wielu istotnych spraw, związanych z tymi gestrojem oraz formami jego rozwoju.

Pragne podkreślić w tym miejscu, iż pozytywnie oceniamy działalność harcerzy związaną z ogólnonarodowym ruchem obchodów Tysiąclecia naszego państwa. Obchody te, ich szeroki program i różne związane z jego realizacją przedsięwzięcia, ożywiły wszystkie miejscowości kraju, wszystkie miasta, wieś i

osiedla, wydobywając to co w tradycjach ogólnych i miejscowych było najlepsze, wiążąc przeszłość i teraźniejszość w jeden łańcuch postępowego rozwoju ku Polsce Socjalistycznej. Udział harcerstwa w tym ruchu, uczestnictwo młodzieży i działaczy szkolnej chociażby w najdrobniejszych ale stałych zmiennach na lepsze w swojej szkole, na swoim podwórku, w swojej wsi i osiedlu, zasługują na wysoką ocenę i pochwałę, zdobywa harcerstwu uznanie w społeczeństwie.

Przyszłość młodego pokolenia i u nas i na całym świecie związana jest z walką o powszechny pokój i postęp społeczny. Chętnie byśmy tu więc podzieliли wielkie znaczenie uczuć przyjaźni i braterskiej solidarności, rozwijanych na Waszych obczach i spotkaniach międzynarodowych, w całej Waszej pracy — i ten żywy nurt internacjonalizmu, który przenika pracę harcerstwa, jego każdej drużyny, który tak niepodzielnie jest od patriotyzmu.

Harcerstwo może się dziś poszczycić dużą liczbą działaczy i pracowników różnych dziedzin, a zwłaszcza nauczycieli, którzy pracę zawodową łączą z działalnością z zakładami pracy, instytucjami, pomagają w rozwijaniu zainteresowań młodzieży sprawami techniki, życia gospodarczego i społecznego, służą sprawie wybitnego zowodu lub kierunku dalszej nauki, pomagają patriotycznemu wychowaniu młodego pokolenia.

Wydaje mi się, że słusznym będzie tu wskazać również na serdeczne tradycyjne więzi przyjaźni łączącej harcerzy z naszym Wojskiem Ludowym.

Spotykamy się tutaj z Wami w obecności Rady Głównej Przyjaciół Harcerstwa, składającej się z wielu starych, wypróbowanych przyjaźni harcerskich. Są tu również obecni przedstawiciele bratnich Wam organizacji starszej młodzieży — ZMS i ZMW, z którymi jednoczyć się w pracy nad wychowaniem socjalistycznym najmłodszych obywateli Polski Ludowej, sięgając do najlepszych tradycji postępowego i rewolucyjnego ruchu młodzieżowego bratnich krajów socjalistycznych.

Chętnie byśmy zapewnić, że w Waszych służących dachach i rozciągających macie i mieć będziecie zawsze szerokie poparcie całego naszego społeczeństwa, naszej partii i jej kierownictwa, wszystkich organizacji Frontu Jedności Narodu.

Z całego serca życzymy Wam dalszych osiągnięć i pełnego zadowolenia z Waszej pięknej, pozytywnej pracy.

C z u w a

**LISTA
INSTRUKTORÓW ZWIĄZKU HARCESTERWA POLSKIEGO
ODZNACZONYCH ORDERAMI I ODZNACZENIAMI**

ORDEREM SZTANDARU PRACY I KL.

hm. Zofia Zakrzewska — Naczelnik Harcerstwa

ORDEREM SZTANDARU PRACY II KL.

hm. Wiktorja Dewitz — Członek Naczelnej Rady Harcerskiej

**KRZYŻEM OFICERSKIM
ORDERU ODOBODZENIA POLSKI**

hm. Józef Haensel — Komendant Chorągwi Katowickiej

hm. Wojciech Jaskot — Z-ca Naczelnika Harcerstwa
hm. Jan Kinnst — Z-ca Naczelnika Harcerstwa
hm. Jerzy Zolnierkiewicz — Z-ca Naczelnika Harcerstwa

**KRZYŻEM KAWALERSKIM
ORDERU ODOBODZENIA POLSKI**

hm. Maria Bonkowicz-Sittauerowa — Z-ca Komendanta Centralnego Harcerskiego Ośrodka Technicznego
hm. Klara Anna Budnowska — Kierownik Artystyczny Harcerskiego Zespołu Pieśni i Tańca Ziemi Chodzkiej

hm. Czesław Dejnarnowicz — Kierownik Działu Kulturalnego GKH
hm. Włodzisław Grzelak — Z-ca Naczelnika Harcerstwa

hm. Jerzy Miller — Komendant Chorągwi Koszalińskiej

hm. Władysław Skoraczewski — Kierownik Harcerskiego Chóru i Orkiestry Symfonicznej Chorągwi Warszawskiej ZHP

hm. Marianna Alina Wdowiak — Komendant Chorągwi Lubelskiej

ZŁOTYM KRZYŻEM ZASŁUGI

hm. Mariusz Gutczyński — Kierownik Działu Harcerskiego GKH

hm. Mieczysław Kasprzyk — Komendant Chorągwi Kieleckiej

hm. Włodzisław Kosmala — Z-ca Kierownika Działu Pracy Chorągwi GKH

hm. Longin Kusiak — Komendant Chorągwi Dolnośląskiej

hm. Jerzy Majka — Kierownik Działu Pracy Chorągwi GKH

hm. Roman Muranyi — Komendant Chorągwi Warszawskiej

hm. Kazimierz Truszczyński — Komendant Hufca w Działowie (Chorągiew Warmińsko-Mazurska)

hm. Jerzy Wojciechowski — Z-ca Komendanta Chorągwi Katowickiej

SREBRNYM KRZYŻEM ZASŁUGI

hm. Jolanta Chelstowska — Redaktor Naczelny „Ziuchowych Wiści”

hm. Kazimierz Gryns — Kierownik Wydziału Organizacyjnego Komendy Chorągwi Warmińsko-Mazurskiej

hm. Ryszard Kowalski — Z-ca Komendanta Chorągwi Zachodnio-Pomorskiej

hm. Janusz Maruszewski — Dyrektor Wydawnictwa Harcerskiego

hm. Waldemar Pylkowski — Kierownik Wydziału Techniki Komendy Chorągwi Białostockiej

hm. Mieczysław Śmiełowski — Kierownik Działu Zuchów GKH

hm. Karol Soczek — Naczelny Redaktor Rozgłówni Harcerskiej

hm. Bronisław Weisłowski — Kierownik Wydziału Obózów Komendy Chorągwi Ziemi Łódzkiej

hm. Ryszard Witek — Z-ca Komendanta Chorągwi Lubelskiej

hm. Krystyna Wojciechowska — Kierownik Wydziału Młodzieży Młodziej Komendy Chorągwi Wielkopolskiej

hm. Jan Zaspá — Kierownik Wydziału Organizacyjnego Komendy Chorągwi Ziemi Łódzkiej

UCHWAŁA

NACZELNEJ RADY HARCESTERWY

z dnia 12 lutego 1962 r.

W SPRAWIE ZMIANY § 3 „REGULAMINU INSTRUKTORÓW ZHP”

1) Naczelna Rada Harcerska postanawia następująco zmienić brzmienie § 3 „Regulaminu instruktorów ZHP”:

a) Instruktorem Związku Harcerstwa Polskiego jest osoba, odpowiadająca wymienionym w § 2 warunkom, posiadająca ukończone 16 lat, pół roku stażu członkowskiego w ZHP, pełniąca jedną z funkcji orga-

nizacyjnych określonych jako funkcje instruktorskie lub nie pełniąca tych funkcji lecz posiadająca stopień instruktorski.

2) Jako funkcje instruktorskie traktuje się — funkcje:

— drużynowego, szczerpowego;
— członka lub instruktora komendy hufca, chorągwi,

Główniej Kwatery Harcersstwa, Naczelnej Rady Harcerskiej, Komisji NRI, Komisji rewizyjnej chorągwi i Centralnej Komisji Rewizyjnej;

— komendanta, kierownika i instruktora ośrodków, redaktora redakcji prasy, wydawców i rozgłośni ZHP.

3) Przyjęcie nowej osoby do grona instruktorów Związku Harcerstwa Polskiego następuje, gdy spełnione zostaną następujące warunki:

— ogłoszenie w rozkazie nadzornej instancji lub GKH wyboru lub mianowania danej osoby na jedną z funkcji instruktorskich lub przynajmniej stopnia instruktorskiego;

— złożenie przez daną osobę pisemnej prośby o przyjęcie do grona instruktorów ZHP.

UCHWAŁA NACZELNEJ RADY HARCERSKIEJ

z dnia 12 lutego 1962 r.

W SPRAWIE ZJAZDÓW CHORĄGWI

Zgodnie z paragrafem 31 Statutu Związku Harcerstwa Polskiego zjazdy chorągwi odbywają się raz na dwa lata.

Ponieważ w roku 1962 upływają kadencje siedemnastu komend chorągwi Naczelna Rada Harcerska ustala zwolnienie III statutowych zjazdów chorągwi w ciągu roku 1962 w terminach zatwierdzonych przez GKH.

W związku z powyższym Naczelna Rada Harcerska postanowiła:

1. Uchwalić „regulamin wyborów do władz chorągwi”, stanowiący załącznik do niniejszej uchwały.
2. Polecić GKH w terminie do 26.II.1962 r. ustalić na podstawie rozpatrzenia wniosków komend

REGULAMIN WYBORÓW DO WŁADZ CHORĄGWI

I. Postanowienia ogólne

1. Regulamin niniejszy dotyczy:

a) wyborów do władz chorągwi, tj. wyborów delegatów na zjazdy chorągwi, komend chorągwi i Komisji Rewizyjnych chorągwi (Statut ZHP, rozdział VI, §§ 30, 32, 35);

b) przygotowania i przeprowadzenia zjazdów chorągwi (Statut ZHP, rozdział VI, § 31).

2. W wyborach do władz chorągwi prawa wyborcze posiadają:

a) czynne i bierno — wszyscy czynni, pełnoletni (ukończone 18 lat) instruktorzy chorągwi, którzy do pełni obowiązku zaliczenia służby instruktorskiej na rok 1961 lub zostali przyjęci do grona instruktorów w br. 1962;

b) czynne — wszyscy czynni niepełnoletni instruktorzy instruktorskiej, którzy dopełnili obowiązku zaliczenia służby instruktorskiej — za rok 1961 lub zostali przyjęci do grona instruktorów ZHP w 1962 r.

— uroczyste podpisanie przez daną osobę na złożeniu kregu pracy lub zebraniu instruktorskim zobowiązania instruktorskiego”;

2. Naczelna Rada Harcerska wyraża przekonanie, że powyższa zmiana określenia warunków przyjęcia do grona instruktorów ZHP przyczyni się do pełniejszej współodpowiedzialności za pracę i rozwój Związku całego aktywno pełniącego funkcje instruktorskie, a w szczególności młodzieży rozpoczynającej pracę instruktorską.

3. Naczelna Rada Harcerska poleca Głównej Kwaterze Harcerstwa podjąć realizację postanowień wyrażających ze zmiany „Regulaminu instruktorów ZHP”.

Przewodniczący posiedzenia NRI

(—) Adam Kietcicz, hm.

ragów terminarz zjazdów w poszczególnych chorągwiach.

3. Zalecić GKH wydanie wytycznych w sprawie programowej i organizacyjnej przygotowania zjazdów chorągwi.

4. Powierzyć GKH odpowiedzialność za takie przeprowadzenie kampanii wyborczej w chorągwiach, by służyła ona przygotowaniu przy współudziale wszystkich zespołów instruktorskich programów działań chorągwi na okres nowej kadencji komendy, dalszemu postępowi w działalności programowej Związku oraz wzrostowi odpowiedzialności szerokiego aktywności za dalszy rozwój Związku.

Przewodniczący posiedzenia NRI

(—) Adam Kietcicz, hm.

3. W zjazdach chorągwi winni uczestniczyć aktywnie niepełnoletni instruktorzy ZHP. Dla stworzenia klimatu temu warunków wprowadza się obok wyboru delegatów — wybór uczestników zjazdu spośród niepełnoletnich instruktorów.

II. Zjazd chorągwi

1. Zjazd jest najwyższą władzą chorągwi. Zjazd chorągwi:

a) wysłuchuje sprawozdania ustępującej komendy chorągwi i Komisji Rewizyjnej;

b) podejmuje decyzje co do udzielenia absolutorium ustępującej komendzie;

c) wytycza kierunki pracy chorągwi;

d) dokonuje wyboru komendy i Komisji Rewizyjnej.

2. W zjeździe chorągwi biorą udział:

a) jako delegaci z głosem decydującym — z wyboru: instruktorzy wybrani na konferencjach chorągwi w hufcach i komendzie chorągwi —

liczbie zależnej od liczby czynnych instruktorów hufca oraz drużynowych nie będących instruktorami.

3. **Z urzędu:** dotychczasowi członkowie komendy chorągwi, członkowie i zastępcy członków komisji rewizyjnej oraz hufcowi;

4. jako uczestnicy z prawem zabierania głosu w dyskusji: czynni niepełnoletni instruktorzy, wybrani na konferencjach w hufcach — w liczbie zależnej od ogólnej liczby niepełnoletnich instruktorów w hufcu;

5. jako goście: przedstawiciele władz itp. oraz ewent. indywidualnie zaproszeni przez komendę chorągwi instruktorzy i funkcyjni ZHP.

6. Normy przedstawicieli kadry chorągwi na zjeździe ustala komenda chorągwi w porozumieniu z Główną Kwaterą — w ten sposób, by:

a) ogólna liczba delegatów i uczestników zjazdu wynosiła 100—250 osób;

b) liczba delegatów wynosiła przynajmniej 2/3 liczby osób biorących udział w zjeździe, a liczba delegatów z wyboru — przynajmniej 3/5 liczby delegatów.

4. Delegatem z wyboru na zjazd chorągwi może zostać instruktor posiadający bierne prawa wyborcze, który ma przydzielony służbowy do danego hufca (komendy chorągwi) i wyraził zgodę na kandydowanie w tej jednostce.

5. Delegatów na zjazd i uczestników zjazdu wybiera się na konferencji wyborczej w hufcach i komendzie chorągwi.

6. Termin zjazdu ustala GKH na wniosek komendy chorągwi. Komenda chorągwi zawiadamia delegatów i uczestników przynajmniej tydzień przed terminem i dostarcza im niezbędne materiały na piśmie.

7. Zjazd jest ważny przy obecności przynajmniej 1/2 delegatów z głosem decydującym. W zjeździe uczestniczą przedstawiciele Głównej Kwatery.

8. Zjazd zagaja dotychczasowy komendant chorągwi.

9. Zjazd wybiera w głosowaniu jawnym:

a) prezydium — w składzie 5—9 osób;

b) komisję mandatową w składzie 3—7 osób;

c) komisję-matkę w składzie przedstawicieli wszystkich hufców i ustępującej komendy chorągwi;

d) komisję skrutacyjną w składzie 3—7 osób.

Do prezydium zjazdu można również zaprosić gości spoza grona instruktorów harcerskich.

10. Obradom zjazdu przewodniczący wybrani członkowie prezydium zjazdu.

11. Członkiem komendy chorągwi, członkiem i zastępcą członka komisji rewizyjnej chorągwi może zostać każdy instruktor posiadający bierne prawo wyborcze, bez względu na to, czy jest on delegatem na zjazd czy też nie.

12. Przed przystąpieniem do prac nad wypracowaniem komendy chorągwi i komisji rewizyjnej zjazd ustala liczbę członków komendy — w ramach 9—15 osób (Statut ZHP, rozdział VI, § 32). Pożądaną jest, by liczba ta była jak największa.

13. Komisja-matka proponuje zjazdowi kandydaty z hufca i w hufcu równie ustalonymu składowi — komendy chorągwi 9—15 członków, komisji rewizyjnej 5 członków i 2 zastępców członków, uzasadniając każdą kan-

dydaturę. Więcej kandydatur może i powinno zostać zgłoszonych z sali — tak, by na liście kandydatów na członków komendy chorągwi znalazło się o 1/3 osób więcej, niż ma zostać wybranych. Kandydatury zgłoszone z sali muszą być również umotywowane. Ostateczne listy kandydatów winny zostać uporządkowane alfabetycznie. W pracy komisji-matki ma prawo uczestniczyć przedstawiciel GKH.

14. Wybory przeprowadza się tajnie. Obliczanie głosów jest dokonywane w obecności przedstawiciela Głównej Kwatery.

15. Komenda Chorągwi wybiera spośród siebie komendanta chorągwi i przedstawia Główną Kwaterze wniosek do zatwierdzenia.

16. GKH może unieważnić zjazd chorągwi jeżeli:

a) uczestniczyło w nim mniej niż 1/2 uprawniających;

b) sposób zwołania zjazdu i przebieg wyborów był sprzeczny z niniejszym regulaminem.

O unieważnieniu wyborów decyduje Główna Kwatera.

III. Wybory delegatów i uczestników zjazdu chorągwi

1. Terminy konferencji hufca ustala komenda chorągwi w porozumieniu z komendami hufców. W konferencjach uczestniczą wszyscy instruktorzy hufca.

2. Konferencje są ważne przy obecności 1/2 posiadających czynne prawo wyborcze (w tym 1/2 ogółu drużynowych — instruktorów posiadających czynne prawo wyborcze) oraz przedstawicieli komendy chorągwi (w komendzie chorągwi — przedstawiciele Głównej Kwatery).

3. Listy imienne osób posiadających prawo wyborcze (czynne i bierne) oraz prawo wyboru uczestników, liczby wybranych delegatów oraz uczestników na podstawie ustalonych poprzednio norm przedstawicieli — ustala komenda hufca na piśmie. Prawidłowość sporządzenia list stwierdza komisja mandatowa, wybrana na konferencji. Liczba wybranych delegatów i uczestników zatwierdza komenda chorągwi.

4. Konferencje zagajają hufcowi, przewodniczący — wybrani jawnie przewodniczący lub 3-osobowe prezydium.

5. Wybory delegatów z uczestników przeprowadza się oddzielnie, tajnie. Delegatów i uczestników zgodnie z niniejszym regulaminem wybierają wszyscy uprawnieni do tego instruktorzy.

6. Kandydaty na delegatów i uczestników winny być zgłaszane przez wybranych komisję-matkę, lub z sali, przy czym ilość ich powinna być większa o 1/3 od liczby wybieranych w hufcach delegatów i uczestników. Obliczenia głosów dokonuje wybrana komisja skrutacyjna w obecności przedstawiciela komendy chorągwi.

7. Po dokonaniu wyborów przedstawiciele komendy chorągwi wręcza delegatom na zjazd imienne mandaty, uczestnikom zjazdu — zaświadczenia i prze-

muje dokumentację wyborczą oprócz odbitki protokołu komisji skrutacyjnej.

8. Wybory mogą zostać unieważnione, jeżeli:

- uczestniczyło w nich mniej niż 1/2 uprawnionych;
- sposób zwołania konferencji i przebieg wyborów był sprzeczny z niniejszym regulaminem.

O unieważnieniu wyborów decyduje komenda chorągwi.

IV. Postanowienia końcowe

- Wzory dokumentacji wyborczej określa Główna Kwatera.
- Dokumentację wyborczą przechowuje się w komendach chorągwi aż do następnych wyborów.
- Regulamin niniejszy wchodzi w życie z dniem uchwalenia. Równocześnie traci moc „Regulamin wyborów do władz w chorągwiach uchwalony przez Naczelną Radę Harcerską w dniu 3.XI.1959 r.”

UCHWAŁA GŁÓWNEJ KWATERY HARCEKSTWA

z dnia 20 stycznia 1962 r.

W SPRAWIE POWOŁANIA Z-CY NACZELNIKA HARCEKSTWA

Główna Kwatera Harcerskwa powołuje na funkcję Z-cy Naczelnika Harcerskwa hm. Włodzimierza Grzelaka.

Naczelnik Harcerskwa
(—) Zofia Zakrzewska, hm.

ZWIĄZEK HARCEKSTWA POLSKIEGO
GŁÓWNA KWATERA HARCEKSTWA

Warszawa, dnia 15 stycznia 1962 r.

ROZKAZ L. 2/62

8. MIANOWANIA INSTRUKTORÓW

8.1. Lista zarejestrowanych instruktorów

Zaliczam służbę instruktorską w roku harcerskim 1961/62 następującym druhnom i druhom oraz stwierdzam, że w dniu 1 listopada 1961 r. byli oni instruktorami(kami) czynnymi:

Główna Kwatera

hm. Janina Cieliszak
hm. Jolanta Chelstowska
hm. Maria Głowińska
hm. Zygmunt Janik
hm. Feliks Leszczyński
hm. Władysław Paneczer
hm. Marian Raczynski
hm. Mieczysław Siemięński
hm. Stefan Słysz
hm. Zdzisława Szkoda
hm. Janina Wunderlich
pzm. Zygmunt Chudzik
pzm. Maria Matus
pzd. Wierżyna Cielisława
pzd. Bożena Pudełska
pzd. Lidia Siemięńska

Chorągiew Białostocka

hm. Aleksander Aleksiejew

hm. Stanisław Bajko
hm. Tadeusz Dziubiński
hm. Mieczysław Gauk
hm. Stanisław Glogier
hm. Zdzisław Głuszek
hm. Ryszard Goździński
hm. Bronisław Ignasiak
hm. Marian Jakubowski
hm. Ludwik Jaworski
hm. Marian Jonkajtys
hm. Janina Juszczyk
hm. Zbigniew Kamionowski
hm. Maria Krystyna Kapuścińska
hm. Krystyna Kiejzik
hm. Kazimierz Koнопka
hm. Aleksander Lasak
hm. Tadeusz Linda
hm. Jerzy Lupiński
hm. Stanisław Moniuszko
hm. Jerzy Paszkowski
hm. Zdzisław Pogorzelski
hm. Waldemar Pyrkowski
hm. Mieczysław Rodziejewicz
hm. Regina Sargun
hm. Halina Skarżyńska
hm. Amelia Snopkówna
hm. Zbigniew Stachowicz
hm. Jerzy Strzałkowski
hm. Walentyna Tiszczenko
hm. Bronisława Tkaczukowa
hm. Romuald Topolewicz

hm. Stefan Tutak
hm. Stanisław Wasilewski
hm. Ryszard Weber
hm. Helena Wichura
hm. Ryszard Woroniecki
hm. Jerzy Wrozek
hm. Sylwester Zaleski
hm. Czesław Zieliński
hm. Ludwik Zelechowski
pzm. Zbigniew Botuliński
pzm. Tadeusz Jasiński
pzm. Cezary Wójcicki

Chorągiew Gdańska

hm. Ryszard Biski
hm. Andrzej Cegielski
hm. Teodor Cejrowski
hm. Piotr Cieślowski
hm. Henryk Damm
hm. Kazimierz Deja
hm. Teodor Delong
hm. Stanisław Derda
hm. Bożena Domańska
hm. Irena Droń
hm. Zofia Dudulewicz
hm. Aleksandra Galińska
hm. Edmund Gruchala
hm. Jan Górzewski
hm. Henryk Hawliczek
hm. Anna Helt
hm. Wiesław Jasiński
hm. Anna Jaskiewicz
hm. Henryk Jeziorski
hm. Zdzisław Józefowicz
hm. Witold Kacmarek
hm. Irena Konieczna
hm. Adam Langer
hm. Kazimierz Leja
hm. Jerzy Litwiński
hm. Jan Machuta
hm. Stefan Mikołajtis
hm. Janina Mysłowska
hm. Henryk Nogański
hm. Kazimierz Nowak
hm. Marian Nowicki
hm. Zdzisław Papierowski
hm. Jerzy Pawłowski
hm. Franciszek Piechowski
hm. Marian Pietruszewski
hm. Tadeusz Polak
hm. Bolesław Polkowski
hm. Wojciech Posadzki
hm. Bronisław Ropel
hm. Bohdan Rusinek
hm. Witold Rusiniak
hm. Stanisław Sobieniak
hm. Zenon Sobczyński
hm. Marian Socha
hm. Bronisław Szafranski
hm. Zofia Szelestowska
hm. Józef Swędowski
hm. Krystyna Szygowska

hm. Henryk Szymański
hm. Irena Szymborska
hm. Antoni Śmiejan
hm. Ferdynand Trapp
hm. Krystyna Trappowa
hm. Ryszard Trypuć
hm. Kazimierz Tylicki
hm. Alojzy Voigt
hm. Bolesław Warzecha
hm. Jerzy Wiatr
hm. Władysław Woś
hm. Antoni Wróbel
hm. Tadeusz Wójcicki
hm. Janusz Wysoczański
hm. Maria Zaleska
hm. Bolesław Zatorski
hm. Wanda Zeń
hm. Zbigniew Zochowski

Chorągiew Katowicka

hm. Błażej Adamczyk
hm. Czesław Bauk
hm. Ludwik Biernacki
hm. Helena Blaszczyk
hm. Zygmunt Błedowski
hm. Stanisław Bójdoł
hm. Włodzimierz Borkowski
hm. Jerzy Boryczko
hm. Józef Botko
hm. Mieczysław Brańka
hm. Stanisław Bucki
hm. Paweł Ciastula
hm. Stanisław Ciechanowski
hm. Maria Dąbrowska
hm. Stefania Dąbrowska
hm. Leonard Denkowski
hm. Lucja Drapacz
hm. Henryk Dybuta
hm. Jan Dymarski
hm. Stefan Fedorko
hm. Jerzy Fent
hm. Apolonia Furgalska
hm. Piotr Frydel
hm. Marian Gawroński
hm. Alfred Gettel
hm. Józef Gomoluch
hm. Wanda Góra
hm. Tadeusz Góról
hm. Wincenty Grodoń
hm. Marian Hachulski
hm. Józef Haensel
hm. Bogusław Jakubowicz
hm. Włodzimierz Józefowicz
hm. Maria Jurga
hm. Franciszek Kachel
hm. Józefa Kantor
hm. Helena Karczewska
hm. Maria Kaździelawa
hm. Anna Kiciówna
hm. Franciszek Kiperski
hm. Leon Klimas

hm. Alojzy Kłapsia
 hm. Jerzy Kopec
 hm. Zdzisława Kerzec
 hm. Marian Kos
 hm. Paweł Krawczyk
 hm. Halina Kuczyńska
 hm. Józef Lewiński
 hm. Aniela Libionka
 hm. Aleksander Martini
 hm. Stanisław Morowiec
 hm. Edward Nowak
 hm. Andrzej Otrębski
 hm. Marian Ożarowski
 hm. Zygmunt Pasteka
 hm. Ferdynand Perofi
 hm. Janina Perofi
 hm. Bolesław Pękala
 hm. Józef Pogoda
 hm. Ernest Rocznioł
 hm. Maria Rosa
 hm. Józef Sadło
 hm. Luiza Sierny
 hm. Mieczysław Skowerski
 hm. Sylwester Słota
 hm. Kazimierz Smola
 hm. Stanisław Sońta
 hm. Kamila Stachowska
 hm. Robert Stobrawa
 hm. Ewa Stoińska
 hm. Tadeusz Strzemboż
 hm. Jerzy Studziński
 hm. Leon Szmeja
 hm. Jerzy Świątła
 hm. Rudolf Tomanek
 hm. Franciszek Urbański
 hm. Feliks Wajler
 hm. Jerzy Warchoł
 hm. Antoni Włodek
 hm. Jerzy Wojciechowski
 hm. Tadeusz Zgrabczyński
 phm. Franciszek Szczęśniewski

Chorągiew Kielecka

hm. Witold Banaszek
 hm. Wacław Bielobradek
 hm. Kamila Borowska
 hm. Halina Brede
 hm. Jerzy Drogomirecki
 hm. Stanisław Filipkowski
 hm. Michał Fornal
 hm. Maria Forowicz
 hm. Elżbieta Gargul
 hm. Jan Gluch
 hm. Czesław Gołaszewski
 hm. Tadeusz Gruszczyński
 hm. Jerzy Groszek
 hm. Edward Jończyk
 hm. Mieczysław Kasprzyk
 hm. Tadeusz Król
 hm. Jan Kucharski
 hm. Natalia Machalowa
 hm. Ludmiła Mazurkiewicz
 hm. Tadeusz Miarka

hm. Wojciech Misiuk
 hm. Stanisław Panek
 hm. Bogusław Pasternak
 hm. Marian Pionk
 hm. Leon Sobieraj
 hm. Marian Stachurski
 hm. Kazimierz Stępień
 hm. Stefan Sklarz
 hm. Andrzej Szymkiewicz
 hm. Alfred Wiktorowski
 hm. Henryk Winiarski

Chorągiew Krakowska

hm. Janusz Andrusikiewicz
 hm. Adam Balon
 hm. Tadeusz Barczyk
 hm. Maria Bocheńska
 hm. Jan Bojan
 hm. Andrzej Bukowski
 hm. Benedykt Cembrzyński
 hm. Jan Ciasłoti
 hm. Barbara Chwastek
 hm. Józef Czyżewski
 hm. Zofia Cygal
 hm. Czesław Domin
 hm. Janina Dyrwona
 hm. Irena Faliszewska
 hm. Eugeniusz Fik
 hm. Włodzimierz Głębowicz
 hm. Krystyna Gorgoń
 hm. Jerzy Grochał
 hm. Tadeusz Grzesio
 hm. Stanisława Grzywa
 hm. Aniela Hołda
 hm. Aleksandra Hryniewiecka
 hm. Zygmunt Januży
 hm. Adam Jelonek
 hm. Marian Kania
 hm. Zdzisław Karpiński
 hm. Stanisław Kieres
 hm. Jan Kizsa
 hm. Jadwiga Kordylewska
 hm. Zofia Kubiszowa
 hm. Mieczysław Kucharski
 hm. Tadeusz Lach
 hm. Stanisław Lachowicz
 hm. Juliusz Langner
 hm. Stanisław Mandrecki
 hm. Edward Martyka
 hm. Bronisław Mikrut
 hm. Ignacy Magiera
 hm. Bogusław Molenda
 hm. Zenon Morawiec
 hm. Franciszek Morawski
 hm. Aleksander Nidecki
 hm. Zofia Ozaist
 hm. Eugeniusz Pawłowski
 hm. Jan Piechowski
 hm. Władysław Piłiński
 hm. Stanisław Podusowski
 hm. Władysław Pyrich
 hm. Jan Rolewicz
 hm. Adam Rozkrut

Chorągiew Warmińsko-Mazurska

hm. Stanisław Rusek
 hm. Józef Rusnarczyk
 hm. Bogusław Rybski
 hm. Sylwester Sadek
 hm. Barbara Socha
 hm. Eugeniusz Starowiec
 hm. Anna Szeliga
 hm. Tadeusz Świąder
 hm. Władysław Tatomir
 hm. Julian Tolifski
 hm. Jadwiga Tryska
 hm. Zdzisław Tryliki
 hm. Janina Wenda
 hm. Franciszek Witkowski
 hm. Zbigniew Witosiński
 hm. Kazimierz Wnętrzycki
 hm. Roman Wolnik
 hm. Edward Wróbel
 hm. Franciszek Zachuta
 hm. Emilia Zielińska
 hm. Janina Zytkowicz

Chorągiew Łódzka

hm. Tadeusz Chudzik
 hm. Henryk Ciepłucha
 hm. Zenon Dzyliński
 hm. Anna Dylikowa
 hm. Zdzisław Fangrat
 hm. Roman Fiszer
 hm. Irena Gembalska
 hm. Jadwiga Janiczowa
 hm. Zdzisław Jedynak
 hm. Feliks Jedrys
 hm. Marian Kierczuk
 hm. Stanisław Leszczak
 hm. Leon Lewandowski
 hm. Henryk Małkowski
 hm. Kazimierz Mamelka
 hm. Włodzimierz Matczak
 hm. Władysława Matuszewska
 hm. Zbigniew Matuszewski
 hm. Józef Mazur
 hm. Józef Nowiadomski
 hm. Dominik Patora
 hm. Tadeusz Poklewski
 hm. Lechosław Polakowski
 hm. Wacław Polec
 hm. Zdzisław Przanowski
 hm. Alfreda Soltysiak
 hm. Stefania Soklerek
 hm. Zofia Sliwińska
 hm. Janusz Wdówka
 hm. Stanisław Zachmacz
 hm. Monika Zasada
 hm. Helena Zielińska
 hm. Mieczysław Zabicki
 hm. Ryszard Zuchowski

Chorągiew Wielkopolska

hm. Jadwiga Laurentowska

hm. Kazimierz Błaszowski
 hm. Bohdan Cłbor
 hm. Krystyna Dzierżyńska
 hm. Kazimierz Grynis
 hm. Jadwiga Janiak
 hm. Barbara Jankowska
 hm. Józef Nowicki-Jaszczur
 hm. Eugeniusz Komaszewski
 hm. Wiesław Kowalski
 hm. Jerzy Krzywozewski
 hm. Tadeusz Lasikowski
 hm. Bogusław Lemke
 hm. Olgierd Lewicki
 hm. Czesław Lisiałk
 hm. Stanisław Lubkowski
 hm. Stefan Napórkowski
 hm. Feliks Pawłowski
 hm. Nina Piotrowska
 hm. Paweł Szawłowski
 hm. Józef Szyplowicz
 hm. Kazimierz Truszczyński
 hm. Bronisława Tubielewicz
 hm. Henryk Tworowski
 hm. Jadwiga Ulanowska
 hm. Henryk Wawrzyniak

Chorągiew Opolska

hm. Jan Antoniak
 hm. Amalia Bias
 hm. Janina Biela
 hm. Jerzy Bilik
 hm. Eugeniusz Broczkowski
 hm. Czesław Chabryk
 hm. Władysław Czaja
 hm. Jan Czepiera
 hm. Aniela Chowańska
 hm. Waldemar Domański
 hm. Zbigniew Domański
 hm. Artur Gadański
 hm. Borys Glazer
 hm. Stefan Grobelny
 hm. Jan Jagiela
 hm. Józef Jaksiewicz
 hm. Natalia Jasińska
 hm. Marian Jędrzejewski
 hm. Jan Kałca
 hm. Leon Kononpnieki
 hm. Jan Kożowski
 hm. Teresa Królikowska
 hm. Kazimierz Krych
 hm. Wiktor Mazur
 hm. Daniel Nowak
 hm. Julian Nowak
 hm. Adam Nowakowski
 hm. Stanisław Piontek
 hm. Tadeusz Przybyłowicz
 hm. Andrzej Rudolf
 hm. Henryk Skolik
 hm. Zdzisław Skóra
 hm. Józef Sutor
 hm. Józef Szwestka

hm. Adolf Świdrak
hm. Emil Włodarczyk
hm. Władysław Wojtuś

Chorągiew Zachodnio-Pomorska

hm. Telesfor Badelko
hm. Wojciech Czyżowski
hm. Czesław Cymel
hm. Tadeusz Dakowski
hm. Jerzy Ebert
hm. Jadwiga Frańczak
hm. Henryk Grabowski
hm. Wojciech Grajczyk
hm. Kazimierz Jaskot
hm. Byszard Kowalski
hm. Stefan Kuszyński
hm. Leszek Ledworowski
hm. Krystyna Mazurkiewicz
hm. Janina Mąkiewicz
hm. Mieczysław Sadowski
hm. Kazimierz Sądziński
hm. Edmund Sereżyński
hm. Stanisław Sedlak
hm. Emanuel Sikora
hm. Marian Sławski
hm. Helena Szafrańska
hm. Władysław Szczur
hm. Kazimierz Tadeja
hm. Waclaw Wasilewski
hm. Bolestaw Zagórski
hm. Antoni Zająz
hm. Jadwiga Zdanowska
hm. Stanisław Zdanowski
hm. Edward Wituszyński

Chorągiew Warszawska

hm. Kazimierz Bekier
hm. Liliana Burchard
hm. Kazimierz Burchard
hm. Tadeusz Ciepielewski
hm. Kazimierz Ciesielski
hm. Miłosz Czyżewski
hm. Witold Danielewicz
hm. Barbara Dobrowolska
hm. Klara Dolnak
hm. Kazimierz Dominik
hm. Zdzisław Górzyski
hm. Jadwiga Gronostajski
hm. Antonina Gurycka
hm. Maria Jiruska
hm. Andrzej Jacewicz
hm. Zbigniew Justowski
hm. Stanisław Korwin
hm. Henryk Kośla
hm. Józef Kotowski
hm. Henryk Lenica-Lenicki
hm. Anatól Lulewicz
hm. Jan Makowski
hm. Adam Mazurek
hm. Józef Mildner
hm. Tadeusz Missala
hm. Roman Muranyi
hm. Michał Najgrakowski

hm. Witold Jerzy Niewiadomski
hm. Stefan Przewalski
hm. Jerzy Przyjemski
hm. Zofia Radwańska
hm. Bożenna Radzikowska
hm. Sylwester Rak
hm. Stefan Romanowski
hm. Zdzisław Roszewski
hm. Andrzej Ruschowski
hm. Jan Schaitter
hm. Władysław Skoraczewski
hm. Aleksander Soliński
hm. Stefan Sosnowski
hm. Jerzy Stadler

hm. Zygmunt Syrokowski
hm. Stanisław Szadkowski
hm. Anna Trzeci-Szołe
hm. Mirosław Szcypowski
hm. Krystyna Telakowska
hm. Danuta Terleka
hm. Jadwiga Wąsowicz
hm. Mieczysław Węgrzecki
hm. Barbara Witelgomas
hm. Danuta Wojciezak
hm. Stefan Wojciech Wyrobek
hm. Maria Żubr
Zaliczam służbę instruktorską w roku harcerskim 1960/61 następującym druhom i druhnom oraz stwierdzam, że w dniu 1 listopada 1961 r. byli oni instruktorami (kami) w rezerwie:

Chorągiew Katowicka

hm. Marian Miodyński
hm. Maria Piłuta
Stwierdzam, iż w dniu 1 listopada 1961 r. następujący (ce) druhowie (ny) byli (ty) instruktorami (kami) czynnymi:

Chorągiew Katowicka

hm. Józef Kret
hm. Zofia Kret
hm. Bronisława Pawłowska
hm. Lucja Zawada
Stwierdzam, iż w dniu 1 listopada 1961 r. następujący (ce) druhowie (ny) byli (ty) instruktorami (kami) w rezerwie:

Chorągiew Białostocka

hm. Włodzimierz Łoziński
hm. Anna Samojoła

Chorągiew Gdańska

hm. Tadeusz Dyłski
hm. Jerzy Irzykowski
hm. Kazimierz Janowski
hm. Andrzej Jacewicz
hm. Zofia Pykosz
hm. Kazimierz Pyzik
hm. Stanisław Seweryn
hm. Maria Skrzyszowska
hm. Lucyna Słupiańska

Chorągiew Katowicka

hm. Maria Biskup
hm. Eugeniusz Czarnołęski
hm. Zbigniew Gregorowicz
hm. Jan Klama
hm. Oswald Kozioł
hm. Leon Laciak
hm. Franciszek Oruba
hm. Stefan Piotrowski
hm. Jan Śmiesz
hm. Józef Wieszczyk

Chorągiew Krakowska

hm. Zofia Rymarówna
hm. Ada Stefańska
hm. Ryszard Stefański
hm. Tadeusz Wenda

Chorągiew Łódzka

hm. Jan Aleksandrowicz
hm. Walentyna Bojanowska
hm. Leokadia Cudrowicz
hm. Eugenia Goldenberg
hm. Monika Jaszczak
hm. Halina Klattkova
hm. Barbara Manikowska
hm. Ignacy Pietrzak

Czu w a j !

**ZWIĄZEK HARCESTERWA POLSKIEGO
GŁÓWNA KWATERA HARCESTERWA****ROZKAZ L3/62****1. Zarządzenia stale obowiązujące**

a) Podaje do wiadomości uchwałę Głównej Kwatery Harcesterwa z dnia 20 stycznia 1962 r.:
Główna Kwatera Harcesterwa — zgodnie z załączeniem uchwały Naczelnej Rady Harcerskiej z dnia 17 grudnia 1961 r. — zatwierdza i wprowadza jako obowiązujące w Związku Harcesterwa Polskiego:

1. Regulaminy mian ochotników, tropicieli, odkrywców, wędrowników, pionierów, tropiciela, odkrywcy, wędrownika, pioniera.
  2. Regulaminy zdobywania sprawności zespołowych.
  3. Regulamin zdobywania sprawności zespołowych.
  4. Opublikowany w „Drużynie” (Nr 23/61 z dnia 13 grudnia 1961 r.) zestaw sprawności zespołowych.
  5. Szlaki dla drużyn starszoharcerskich — Przyjacieli, Organizatorów Włóczego Czasu, Organizatorów Dzieci, Pracy, Szturmu na Wieś i Wiedzy.
- Jednocześnie Główna Kwatera Harcesterwa anuluje z dn. 1.VII.61 r. ważność wszystkich poprzednio wprowadzonych regulaminów zdobywania stopni, sprawności, znaków i znaków służb harcerskich.

hm. Janusz Witkowski
hm. Stanisława Wojteczak

Chorągiew Opolska

hm. Zdzisław Czeszejko
hm. Jerzy Kamiński
hm. Ludwik Klama
hm. Tamara Labochowa
hm. Stefan Sromek
hm. Zdzisław Szawilowski

Chorągiew Wielkopolska

hm. Antoni Nowak

Chorągiew Zachodnio-Pomorska

hm. Józef Kowalski

Chorągiew Warszawska

hm. Józef Bekasiak
hm. Krystyna Poland
hm. Jerzy Kozdrak
hm. Jerzy Lorez
hm. Zofia Nikiel
hm. Witold Wierzbowski
hm. Zbigniew Wiskli

Naczelnik Harcesterwa
(—) Zofia Zakrzewska, hm.

Warszawa, dnia 1 lutego 1962 r.

1.2. Zmiany w instrukcjach i regulaminach

Podaje do wiadomości, że Główna Kwatera postanowiła zmienić strukturę wewnętrzzną GK. Nową strukturę podaje załącznik nr 2 do niniejszego rozkazu.

6. CHORĄGWIE**6.1. Przyjęcie do wiadomości wyników wyborów**

Przyjmuję do wiadomości rezygnację ze składu Komendy Chorągwi Koszalińskiej p.hm. Kazimierza Marcyniuka.

Przyjmuje do wiadomości rezygnację ze składu Komendy Chorągwi Lubelskiej hm. Włodzimierza Sarana, oraz odwołuje ze składu Komendy hm. Jerzego Górnickiego i hm. Bernarda Pirogowicza.

Przyjmuje do wiadomości kooptację do składu Komendy Chorągwi Warmińsko-Mazurskiej hm. Doroty Kadow i pfm. Kazimierza Marcyniuka, oraz rezygnację ze składu Komendy hm. Leonarda Jankowskiego, hm. Wiesława Kowalskiego, hm. Stanisława Lubkowskiego i pfm. Ksenii Miller.

Przyjmuje do wiadomości kooptację do składu Komendy Chorągwi Zachodnio-Pomorskiej hm. Kazimierza Jaskota i hm. Józefa Zagórnego.

Przyjmuje do wiadomości rezygnację ze składu Komendy Chorągwi Zielonogórskiej hm. Zbigniewa Czarnucha.

6.2. Mianowania komendantów chorągwi
Mianuję Komendantem Chorągwi Warmińsko-Mazurskiej pfm. Kazimierza Marcyniuka.

6.3. Inne mianowania w komendach chorągwi
Mianuję w komendach chorągwi:

Chorągiew Lubelska

Z-ca Komendanta — hm. Ryszard Witke

Chorągiew Warmińsko-Mazurska

Z-ca Komendanta — hm. Dorota Kadow

Chorągiew Dolnośląska

Z-ca Komendanta — hm. Jan Berny

Chorągiew Warszawska

Z-ca Komendanta — hm. Hanna Marcinkowska-Kubaska

Z-ca Komendanta — hm. Miłozet Czyżewski

Chorągiew Mazowiecka

Rzecznik Dyscyplinarny — pwd. Henryk Lewandowski

Chorągiew Zielonogóraska

Kierownik Wydz. Młodzieży Starszej — pfm. Władysław Woronowicz

6.4. Mianowania członków komisji prób

Mianuję Komisję Prob Instruktorów na Stopień Podharcmistrza(i) i Przewodnika(czeki) przy Komendzie Chorągwi Warszawskiej w składzie:

Przewodniczący — hm. Roman Muranyi

Sekretarz — hm. Barbara Wielogomus

Członkowie

- pfm. Ewa Borkowska
- hm. Tadeusz Ciepiewski
- hm. Hanna Marcinkowska-Kubaska
- hm. Janina Robakiewicz
- hm. Stefan Romanowski
- pfm. Stanisław Serafinowicz
- pfm. Janusz Syrokowski

- hm. Stanisław Szadkowski
- hm. Mirosław Szypowski

Mianuję Sekretarzem Komisji Prob Instruktorów na Stopień Podharcmistrza(i) i Przewodnika(czeki) przy Komendzie Chorągwi Mazowieckiej — hm. Edwarda Maliszewskiego.

6.5. Zwolnienia komendantów chorągwi
Zwalniam z funkcji Komendanta Chorągwi Warmińsko-Mazurskiej hm. Piotra Banacha.

6.6. Inne zwolnienia w komendach chorągwi
Zwalniam w komendach chorągwi:

Chorągiew Koszalińska

Kierownik Wydz. Młodzieży Starszej — pfm. Kazimierz Marcyniuk

Chorągiew Lubelska

Z-ca Komendanta — hm. Bernard Pirogowicz
Z-ca Komendanta — hm. Włodzimierz Saran

Chorągiew Warmińsko-Mazurska

Z-ca Komendanta — hm. Leonard Jankowski

Chorągiew Warszawska

Z-ca Komendanta — hm. Andrzej Kieruzalski

Chorągiew Mazowiecka

Kierownik Wydz. Organizacyjnego — pfm. Zbigniew Wiśniewski
Rzecznik Dyscyplinarny — hm. Mieczysław DREWŃSKI

Chorągiew Zielonogóraska

Kierownik Wydz. Młodzieży Starszej — hm. Czesław Pierzgański

6.7. Zwolnienia w Komisjach Prob

Zwalniam dotychczasowy skład Komisji Prob Instruktorów na Stopień Podharcmistrza(i) i Przewodnika(czeki) przy Komendzie Chorągwi Warszawskiej.

Zwalniam z funkcji Sekretarza Komisji Prob Instruktorów na Stopień Podharcmistrza(i) i Przewodnika(czeki) przy Komendzie Chorągwi Mazowieckiej — pfm. Zbigniewa Wiśniewskiego.
Zwalniam ze składu Komisji Prob Instruktorów na Stopień Podharcmistrza(i) i Przewodnika(czeki) przy Komendzie Chorągwi Zielonogórskiej — hm. Czesława Pierzgańskiego.

7. GŁÓWNA KWATERA

7.2. Mianowania w Głównej Kwaterze

W związku ze zmianą struktury wewnętrznej GKH mianuję w Głównej Kwaterze:
Sekretarz GKH — hm. Danuta Djyowa
Kierownik Działu Zuchów — hm. Mieczysław Siemiński
Z-ca Kierownika — hm. Jolanta Chelstowska
Z-ca Kierownika — hm. Janina Wunderlich
Kierownik Działu Harcerskiego — hm. Mariusz Gułyński

Chorągiew Białostocka
(Rozkaz L.26/II z dnia 1.1.1962 r.)

ze specjalnością harcerską
pwd. Marian Andryszewski
pwd. Irena Banachowska
pwd. Alina Boguszevska
pwd. Zofia Bobulińska
pwd. Amelia Chuchla
pwd. Helena Dąbrowska
pwd. Jerzy Dziens
pwd. Leonarda Fiedoruk
pwd. Zofia Gołaś
pwd. Konstancy Jakimuk
pwd. Marian Jakubowski
pwd. Janina Józwiak
pwd. Teresa Kawczyńska
pwd. Józefa Kondracka
pwd. Bronisław Kozłowski
pwd. Eugenia Kozłowska
pwd. Maria Malinowska
pwd. Robert Maćka
pwd. Tadeusz Mołas
pwd. Zenobia Murach
pwd. Tadeusz Niewiński
pwd. Stanisława Pachwicewicz
pwd. Janina Parda
pwd. Jan Piaszczyński
pwd. Helena Plesiewicz
pwd. Janina Romanowska
pwd. Halina Rybakiewicz
pwd. Walentyna Skorbiłowicz
pwd. Maria Sukucak
pwd. Józef Szymański
pwd. Teresa Tomaszewska
pwd. Helena Turowska
pwd. Jan Wolkowski

ze specjalnością zuchową

pwd. Alina Ferenc
pwd. Barbara Serwaczyńska
pwd. Barbara Topolewska

Chorągiew Katowicka
(Rozkaz L.1/62 z dnia 1.1.62 r.)

ze specjalnością harcerską

pwd. Mieczysław Bednarz
pwd. Jan Biernacki
pwd. Zbigniew Ciesiewicz
pwd. Elżbieta Chaladus
pwd. Marek Denkowski
pwd. Jarosław Czapczar
pwd. Seweryn Gajewski
pwd. Wiesław Kasperski
pwd. Jerzy Krukotok
pwd. Zbigniew Lubas
pwd. Alina Makles
pwd. Henryk Michalik
pwd. Irena Paluch
pwd. Natalia Fruchto
pwd. Krzysztof Stefańczyk

Z-ca Kierownika — hm. Jacek Kuroń
Kierownik Działu Kształcenia Kadry — hm. Czesław Dejnarczyk
Z-ca Kierownika — hm. Danuta Djyowa
Z-ca Kierownika — hm. Stefan Garwacki
Kierownik Działu Pracy Chorągwi — hm. Jerzy Malinka
Z-ca Kierownika — hm. Włodzimierz Kosmala
Z-ca Kierownika — hm. Edward Cętkowski
Kierownik Wydziału Obozów — hm. Władysław Pantercz
Kierownik Wydziału Ewidencji Instruktorów i Zwolnienia — hm. Irena Jaskłowska
Kierownik Działu Drużyn i Ośrodków Specjalnościowych — hm. Mieczysław Krajewski
Z-ca Kierownika — hm. Zygmunt Dąbrowski
Z-ca Kierownika — hm. Maria Glowńska
Kierownik Zespołu Kulturalnego — pwd. Marek Kardos
Szef Służby Sportowej i WF — pfm. Zbigniew Kondrowski
Szef Służby Morskiej i Wodnej — hm. Józef Michałowski
Szef Służby Zdrowia — hm. Maria Glowńska
Kierownik Działu Finansowo-Gospodarczego — hm. Edward Pękalski
Główny Księgowy ZHP — pfm. Zbigniew Demkowski
Kierownik Wydziału Gospodarki Centralnej — pfm. Henryk Klekot
Kierownik Wydziału Administracyjno-Gospodarczego — Tadeusz Kawka
Kierownik Samodź. Wydz. Zagranicznego — hm. Bohana Boniecka-Goldberg
Kierownik Samodź. Wydz. Propagandy — hm. Teodora Gruszczyńska
Przewodniczący Komitetu Organizacji Wolnego Człowieka — hm. Włodzimierz Grzelak
Z-ca Przewodniczącego — pfm. Zygmunt Chudzik
Kierownik Ośrodka Badań Psycho-Pedagogicznych — hm. Antonina Gurycska
Skład osobowy komórek Głównej Kwatery podaje załącznik Nr 3 do niniejszego rozkazu.

7.3. Zwolnienia w Głównej Kwaterze
W związku ze zmianą struktury wewnętrznej GKH zwalniam dotychczasowe składy działów i samodzielnych wydziałów w Głównej Kwaterze.

8. MIANOWANIA INSTRUKTORÓW

8.1. Lista zarejestrowanych instruktorów

Podaje do wiadomości, że Komisja Weryfikacyjna przy Głównej Kwaterze zwerifikowała dh. Marię Wolkowiczową z Chorągwi Warszawskiej w stopniu harcmistrzyni z ważnością od dnia 1.V.1961 r. Stwierdzam, że hm. Maria Wolkowicz jest instruktorką czynną.

8.3. Przyniesienie stopnia podharcmistrza(yni)

Podaje do wiadomości, że komendy chorągwi przyniosły stopnie podharcmistrza(yni) następujących druhom i druhom:

pwd. Arkadiusz Strzelecki
p.wd. Gabriela Szalas
p.wd. Lucjan Włodarczyk

ze specjalnością zachowa

p.wd. Janina Kutrzyk
p.wd. Helena Szumilas
p.wd. Barbara Wodzisławska

Chorągiew Łódzka

(Rozkaz L.9/61 z dnia 15.IX.1961 r.
i L.1/62 z dnia 1.1.1962 r.)

ze specjalnością harcerską

p.wd. Władysław Chmielewski
p.wd. Henryk Dąbrowski
p.wd. Jerzy Dominiak
p.wd. Zofia Gajeka
p.wd. Wiesława Jackowiak
p.wd. Marian Jankiewicz
p.wd. Maria Jesman
p.wd. Anna Kałucka
p.wd. Kazimierz Krawczyk
p.wd. Anna Kuligowska
p.wd. Zofia Łętowska
p.wd. Marek Marcinkowski
p.wd. Leszek Neuman
p.wd. Jan Pilat
p.wd. Włodzimierz Przybylski
p.wd. Henryk Rogalski
p.wd. Henryk Szamolek
p.wd. Stefan Wiśniewski

Chorągiew Ziemi Łódzkiej
(Rozkaz L.1/62 z dnia 1.1.1962 r.)

ze specjalnością harcerską

p.wd. Zofia Błaszczyk
p.wd. Jadwiga Januszkiewicz
p.wd. Jerzy Kraupe
p.wd. Zyta Koperek
p.wd. Włodzimierz Krygier
p.wd. Krystyn Kwiatkowski
p.wd. Bożena Kubalska
p.wd. Stanisław Krej
p.wd. Janina Lewandowska
p.wd. Helena Motyl
p.wd. Kazimierz Michalski
p.wd. Tadeusz Słow
p.wd. Zofia Witeczak
p.wd. Maria Wojciechowska
p.wd. Anna Wiecezrek
p.wd. Stanisław Wojtyśiak
p.wd. Mirosław Zakrzewski
p.wd. Ewa Zbudniewek

ze specjalnością zachowa

p.wd. Wiktor Gawinowski
p.wd. Zofia Najgebauer

Chorągiew Warmińsko-Mazurska
(Rozkaz L.1/62 z dnia 10.1.1962 r.)

ze specjalnością harcerską

p.wd. Henryk Agospowicz
p.wd. Krystyna Ciesielska
p.wd. Kazimierz Ciesielski
p.wd. Danuta Gurzda
p.wd. Henryka Klechówna
p.wd. Henryka Kowalska
p.wd. Romuald Królak
p.wd. Waclaw Luksza
p.wd. Zygmunt Monkiewicz
p.wd. Halina Pawłowska
p.wd. Tadeusz Siedlecki
p.wd. Jan Wollnastki

Chorągiew Zielonogórska

(Rozkaz L.8/61 z dnia 15.IX.1961 r.
i L.1/62 z dnia 1.1.1962 r.)

ze specjalnością harcerską

p.wd. Edward Bielski
p.wd. Władysław Broda
p.wd. Antoni Bujalski
p.wd. Eugeniusz Dźwigał
p.wd. Antoni Krepki
p.wd. Stanisław Kwaśnik
p.wd. Tadeusz Lisek
p.wd. Józef Lugowski
p.wd. Franciszek Masidlak
p.wd. Zenon Mieczek
p.wd. Jan Miśa
p.wd. Stefan Staniszewski
p.wd. Władysław Woronowicz
p.wd. Henryk Zalewski
p.wd. Andrzej Zawidzki
p.wd. Barbara Żółkiewska
p.wd. Józef Zych

8.5. Otwarcie próby na stopień harcistrza(yni)
Otwieram próbę na stopień harcistrza(yni) nastę-
pującym drużnom i druhom:

Chorągiew Katowicka

phm. Maria Chmura
phm. Robert Dragom
phm. Zofia Kubalska
phm. Teresa Mandat
phm. Anna Osiecka
phm. Mirosław Osiecki
phm. Zdzisław Piotrowski
phm. Zofia Soltysik
phm. Zenon Surowiec
phm. Lucja Wolny

Chorągiew Warmińsko-Mazurska

phm. Jan Jabłoński
phm. Wincenty Klimczak
phm. Kazimierz Marcyniuk

8. URLOPY, REZERWA, ZMIANY PRZYDZIAŁU,
COPNIĘCIA STOPNI, KARY ORGANIZACYJNE,
ZWOLNIENIA INSTRUKTORÓW

8.1. Urlopy instruktorskie

Udzielam urlopu instruktorskiego hm. Józefie Sku-
bińowej z Chorągwi Warmińskiej na okres od dnia
1.XII.61 r. do dnia 1.XII.62 r.

8.2. Zmiany przydziału

Przenoszę do Głównej Kwatery:

hm. Stefana Garwackiego i hm. Jacka Kuronia
z Chorągwi Warszawskiej
hm. Leonarda Jankowskiego z Chorągwi Warmiń-
sko-Mazurskiej
hm. Włodzimierza Sarana z Chorągwi Lubelskiej
Przenoszę z Głównej Kwatery:
phm. Irene Estreicher (z ważnością od dnia 1.X.
1961 r.) do Chorągwi Wielkopolskiej
p.wd. Hanną Kolańską i phm. Irene Repetowicz do
Chorągwi Warszawskiej.

Przenoszę do Chorągwi Warmińsko-Mazurskiej hm.
Dorotę Radow z Chorągwi Bydgoskiej i phm. Kazi-
mierza Marcyniuka z Chorągwi Kozłowskijskiej.
Przenoszę do Chorągwi Warszawskiej hm. Wiesława
Kowalskiego z Chorągwi Warmińsko-Mazurskiej.

10. ODZNACZENIA

10.1. Pochwały i wyróżnienia

W styczniu br. zakończyła się trwająca od 1938 r.
operacja „Perkaz”, w której brała udział grupa in-
struktorów drużyn i hufców — przede wszystkim
z Chorągwi Warmińsko-Mazurskiej — i która przy-
spiała się do rozwoju społecznej działalności harc-
rzy, do realizacji ogólnopojemnego hasła „Ziemie
Warmii i Mazur piękne, gospodare i kulturalne”.
W związku z zakończeniem operacji „Perkaz” sła-
dam wyrazy uznania jej organizatorom i uczestni-
kom, a w szczególności Szefowi operacji dh. hm.
Pawłowi Szawłowskiemu oraz następującym drużnom
i druhom:

Komenda Chorągwi
Warmińsko-Mazurskiej

phm. Henryk Agospowicz
phm. Bronisław Beczyński
hm. Kazimierz Cłbor (Z-ca Szefa Operacji)
hm. Kazimierz Geynis
hm. Jadwiga Janiak
phm. Henryka Klechówna
hm. Wiesław Kowalski
hm. Tadeusz Lasikowski
hm. Bogusław Lemke
hm. Witold Okulewicz
phm. Mieczysław Sacewicz
hm. Jadwiga Ulanowska

Hufiec Biskupiec

phm. Eugeniusz Przybykowski
p.wd. Janusz Rein
phm. Rajmund Wiśniewski (obecnie w Górowie)

Hufiec Iława

phm. Józef Jądziński
hm. Jan Laskowski
phm. Marian Skubij
phm. Aniceta Smajdor
phm. Maria Węgorzewska
phm. Stanisław Węgorzewski

Hufiec Morąg

phm. Krystyna Ciesielska
p.wd. Stanisław Kilian
phm. Wanda Kiśka
Henryka Kowalewska
phm. Romuald Królak
phm. Zbigniew Matwiejczyk
phm. Jerzy Morawski
p.wd. Stanisław Norberczuk
p.wd. Halina Pawłowska
Halina Rybka
phm. Tadeusz Siedlecki
hm. Filomena Ussowa

Hufiec Nowe Miasto

phm. Lucyna Morzy
p.wd. Stefania Nowicka
p.wd. Jerzy Sokolowski
hm. Józef Szypalski
phm. Emilia Wojacka

Hufiec Olsztyn—miasto

phm. Wanda Anusjak
phm. Herbert Cymerman
phm. Zygmunt Grodzki
p.wd. Władysława Hinek (obecnie Hufiec Ostróda)
phm. Jan Jabłoński
p.wd. Henryk Janowski
hm. Ryszard Klebówicz
phm. Wincenty Klimczak
p.wd. Andrzej Kozłowski
p.wd. Grzegorz Kwiatkowski
Leokadia Lasikowska
p.wd. Ewa Murawa

Mieczysław Olezak
phm. Barbara Ostrowska
p.wd. Jolanta Serewis
p.wd. Jerzy Siwiec
phm. Teresa Skuracz
p.wd. Zygmunt Śmiejkowski
phm. Czesław Truszkowski
phm. Zygmunt Więtkowski
p.wd. Bogdan Wilamowski
phm. Jerzy Wilczek
phm. Edward Wojnach
p.wd. Eulalia Wziątek

Hufiec Olsztyn—powiat

phm. Jadwiga Dudarewicz
p.wd. Sabina Groniek
p.wd. Kazimierz Kozłowski

hm. Czesław Lisiaś (obecnie Hufiec Braniewo)
p.wd. Edward Soltys

Hufiec Szczytno

p.wd. Tamara Orsicz

Krystyna Morawska
Zofia Obermiller
p.hm. Barbara Szczyżyńska
Maria Władyska

Czujawaj!

Naczelnik Harcerstwa
(-) Zofia Zakrzewska, hm.

Załącznik Nr 1 do
Rozkazu L. 3/62 z dn.
1 lutego 1962 r.

PRZEPISY PRZEJŚCIOWE DOTYCZĄCE WPROWADZENIA SYSTEMU PRACY DRUŻYN

1. Zastęp podejmuje zdobywanie miana (po raz pierwszy) na zasadzie swobodnego wyboru.

Zastęp drużyny młodziej czyta całą książkę sprawności zespolonych i wybiera sprawność z dowolnego miana. Wybór ten jest jednoznaczny z wyborem miana, które zastęp chce zdobywać.

— Decyzja ta podlega zatwierdzeniu przez drużynowego, który ma prawo cofnięcia zastępu aż do poziomu próbego, nie ma natomiast prawa przesunięcia zastępu wyżej, niż się sam zakwalifikował.

— Zdobywanie miana zawsze zaczyna się z chwilą rozpoczęcia zdobywania pierwszej sprawności zespolonej z danego miana.

— Drużynowy przy zatwierdzaniu decyzji zastępu powinien brać pod uwagę nie tylko dotychczasową pracę zastępu (waga podejmowanych zadań, poziom ich wykonania, zespolowa praca, samodzielność, trwałość zastępu), ale także wiek harcerzy (orientacyjnie kl. IV zdobywa miano ochotników, kl. VI — tropicieli, kl. VII — odkrywców).

Zastęp drużyny starszej czyta regulaminy mian wędrowników i pionierów, ocenia swój dotychczasowy poziom pracy (waga podejmowanych zadań społecznych, poziom ich wykonania, samodzielność, inicjatywa, współdziałanie) i albo przystępuje do zdobywania miana wędrowników albo składa wniosek do komendy hufca i komendy chorągwi o zezwolenie na zdobywanie miana pionierów.

2. Stopnie indywidualne zdobywać można w trakcie zdobywania miana; przyznanie stopnia może nastąpić jednak dopiero po zdobyciu miana. Wszyscy,

niezależnie od posiadanych dotychczas stopni, mogą zdobywać stopnie równorzędny z posiadaniem przez zastęp miana.

— Oznaki dotychczasowych stopni można nosić w dalszym ciągu.
— Otwarte próby na stopnie w zależności od ustaleń drużyny można doprowadzić do końca.

3. Wszystkie dotychczasowe funkcje w drużynie (np. kronikarz, skarbnik, rada drużyny) są utrzymane aż do chwili wyborów. Termin wyborów, w zależności od panujących zwyczajów, wyznacza drużynowy, rada drużyny lub drużyna. (Wybory można odbywać tylko w drużynie, która posiada większość zastępów — ochotników lub powyżej.)

4. Harcerze z zastępów próbnych składają przyrzeczenie po zdobyciu przez ich zastęp miana ochotników — indywidualnie, na podstawie decyzji zastępu.

Jeśli zastęp zakwalifikował się do zdobywania miana wyższego niż ochotników, a nie wszyscy jego członkowie złożyli dotychczas przyrzeczenie — zastęp również decyduje o tym, kiedy każdy z nich będzie składał przyrzeczenie.

5. Nowi harcerze automatycznie uzyskują sprawności zespolone i miano zastępu, do którego wstępują. Mają oni prawo zdobywać stopnie równorzędny z mianem zastępu.

Uwaga: Należy dbać o to, aby: im wyższe miano posiada zastęp tym trudniejsze warunki stawiał wstępującym (wysokie wymagania, zadania wstępne itp). Decyzję o przyjęciu „nowego” zastępu podejmuje jednomyślnie.

Załącznik Nr 2 do
Rozkazu GKH L.3/62
z dnia 1 lutego 1962 r.

STRUKTURA WEWNĘTRZNA GŁÓWNEJ KWATERY HARCEKSTWA

Naczelnik Harcerstwa
Z-cy Naczelnika Harcerstwa
Sekretariat GKH

Dział Zuchów
Dział Harcerski
Dział Kształcenia Kadry

Dział Pracy Chorągwi
Dział Drużyn i Ośrodków Specjalnościowych
Dział Finansowo-Gospodarczy
Samodzielny Wydział Zagraniczny

Samodzielny Wydział Propagandy
Komitet Organizacji Wolnego Czasu
Ośrodek Badań Psycho-Pedagogicznych

Załącznik Nr 3 do
Rozkazu GKH L.3/62
z dnia 1 lutego 1962 r.

SKŁAD OSOBOWY KOMÓREK GŁÓWNEJ KWATERY

Sekretariat GKH
Maria Hernhut

Dział Zuchów

p.hm. Wirginia Ciesielska
Ewa Piekarczyk-Drobnik
p.hm. Wiesława Mroczek-Lizimiewicz
p.hm. Maria Malus
p.hm. Regina Pietusko
p.wd. Bożena Pudelska
hm. Włodzimierz Saran
hm. Stefan Słysz
hm. Zdzisława Szkoła
hm. Marek Wardecki

Dział Harcerski

hm. Krystyna Wnukowa

Dział Pracy Chorągwi

Zespół Programowo-Terenowy

hm. Leonard Jankowski
hm. Anna Loskowa
p.hm. Helena Mikrut-Cymbala
hm. Marian Raczynski

Zespół Kadrowo-Organizacyjny

hm. Jerzy Mazicki
Janusz Gwiazda

Wydział Obozów

hm. Jan Bańkowski
hm. Jerzy Billiski
hm. Andrzej Fersten
hm. Stefan Jaroń-Kowalski
p.hm. Stanisław Krzyżanowski
p.hm. Jan Madej
hm. Marta Nowomiejska
p.hm. Jerzy Rykowski
hm. Stanisław Sujko
hm. Mieczysław Tuszyński
hm. Bohdan Wegler

Dział Drużyn i Ośrodków Specjalnościowych

Zespół Kulturalny

hm. Teodora Dąbrowska
p.hm. Elżbieta Dziełowska
Jerzy Litwiński

Jan Rubinsztajn
p.hm. Jadwiga Wardasówna

Szefstwo Służby Sportowej i WF

Tadeusz Dajewski
p.hm. Janusz Kawka
Ryszard Rządki
hm. Jerzy Szewczyk
p.hm. Wojciech Wiśniewski

Szefstwo Służby Morskiej i Wodnej

hm. Leon Matuszewski
p.hm. Henryk Boczniński
hm. Jan Michalski

Szefstwo Służby Zdrowia

p.hm. Zofia Liedtke

Dział Finansowo-Gospodarczy

Zespół Rentowy

Jerzy Durmaj
Mieczysław Góral
Stefan Kojło

Referat Socjalny

hm. Elżbieta Gotowiec

Samodzielny Wydział Zagraniczny

Stanisław Guzman
p.hm. Stanisława Sawińska

Samodzielny Wydział Propagandy

hm. Danuta Głuszek
Mirosława Iwaszkiewicz

Ośrodek Badań Psycho-Pedagogicznych

hm. Maria Zürn
p.hm. Jadwiga Burska
p.hm. Krystyna Gorzkowska
hm. Andrzej Janowski
hm. Zygmunt Janik
p.wd. Aniela Uzembło
Ignacy Wolski
Zuzanna Zielińska

MIANA I STOPNIE

OCHOTNICZY

MIANO:

Zastęp próbný może zwrócić się do rady drużyny z wnioskiem o przyznanie mu miana ochotników, jeżeli:

1. Zdobył 5 sprawności zespołowych spośród sprawności wymaganych do zdobycia miana ochotników.
2. Dokonał podsumowania wszystkich zdobytych sprawności i przedstawił na zbiorze drużyny te wnioski, które jego zdaniem godne są zapisania w konstytucji drużyny.
3. Wie, co obecnie robią inne zastępy i cała drużyna, zna zwyczaje w niej panujące. Poznał najciekawsze wydarzenia z historii swojej drużyny.

Uwaga: Zastęp, który zdobył miano ochotników może zwałować członkiem zastępu na złożenie przeliczenia.

STOPNIE

Zastęp ochotników może przyznać stopień ochotnika tym członkom swego zastępu, którzy spełnili następujące wymagania:

1. Zna tekst Prawa i Przyrzeczenia harcerek, rozumie do czego one zobowiązują. Czyta gazetę harcerek „Świat Młodych”.
2. Spośród wiadomości i umiejętności przydatnych w czasie wycieczek harcerek i gier połozych wybrał sobie coś, czego jeszcze nie umie i nauczył się tego.
3. Wycwiczył swoje umiejętności w jakiejś wybranej dziedzinie (np. poprawił wyniki w którejś z dyscyplin sportowych, opracował i wycwiczył wzorce gimnastyki porannej, wycwiczył sportzeglazowację i pamięć).

MIANO:

TROPICIELE

Zastęp ochotników może przyznać sobie miano tropicieli jeżeli:

1. Zdobył 5 sprawności zespołowych spośród sprawności wymaganych do zdobycia miana tropicieli.
2. Wykonał dwa zadania zaliczone zastępowi na miano przez radę drużyny.
3. Co najmniej połowa członków zastępu zdobyła choćby jedną sprawność fachową.
4. Wszyscy dowodzili grupą roboczą lub zastępem.
5. Dokonał podsumowania wszystkich zdobytych sprawności i przedstawił na zbiorze drużyny te wnioski, które jego zdaniem godne są zapisania w konstytucji drużyny.
6. Dowiedział się, czym interesującym zajmują się inne drużyny. Wie, jak jego hufiec zasłużył się swemu miastu lub powiatowi.
7. Wie, że dobry zastęp żyje nie tylko na zbiorach (razem chodzą do kina, na wycieczki, organizują swoje imieniny itp.).

STOPNIE:

Zastęp tropicieli może przyznać stopień tropiciela tym członkom swego zastępu, którzy spełnili następujące wymagania:

1. Wie z jakich jednostek organizacyjnych składa się ZHP. Odróżnia oznaczenia stopni harcerek i instruktorskich oraz pełnionych funkcji.
2. Zdobył przynajmniej jedną sprawność fachową.
3. Ma swój warsztat lub kolekcję, biblioteczkę zbiorów, bibliotekę lub zbiór artykułów z czasopism albo w ogóle coś w tym rodzaju — w zależności od swoich zainteresowań.
4. Zna zasady kierowania pracą grup przez sztaby, komitety itp. (sposoby powstawania programu przy udziale uczestników akcji, odpowiedzialność sztabu przed uczestnikami).
5. W związku z przyszłym swoim zawodem, kierunkiem dalszej nauki lub zainteresowaniami zapoznał się według własnego planu z odpowiednią literaturą.

ODKRYWCY

MIANO:

Zastęp odkrywców może przyznać sobie miano odkrywców, jeżeli:

1. Zdobył 5 sprawności zespołowych spośród sprawności wymaganych do zdobycia miana odkrywców.
2. Zdobył oznakę chorągwiانا.
3. Dokonał podsumowania wszystkich zdobytych sprawności i przedstawił na zbiorze drużyny te wnioski, które jego zdaniem powinny być zapisane w konstytucji drużyny.
4. Zdobył informacje o najciekawszych inicjatywach społecznych drużyny z jego chorągwi. Zna najważniejsze wydarzenia z historii chorągwi.

STOPNIE:

Zastęp odkrywców może przyznać stopień odkrywców tym członkom swego zastępu, którzy spełnili następujące wymagania:

1. Rozumie zasady kierowania drużyną (drużynowy, rada drużyny, zastęp zastępowych). Wie, u kogo w komendzie hufca może zaliczyć różne sprawy drużyny.
2. Zdobył 2 sprawności fachowe.
3. Zna zasady organizacji pracy. Potrafi opracować preliminarz kosztów biwaku, wycieczki lub innej imprezy.
4. W związku z przyszłym swoim zawodem, kierunkiem dalszej nauki lub zainteresowaniami, zdobył dodatkowe wiadomości ponad to czego nauczył się w szkole.

WĘDROWNICZY

MIANO:

Zastęp harcerzy (harcerki) w wieku od lat 14-18 może przyznać sobie miano wędrowników, jeżeli:

1. Zdobył 3 znaki zgodne z regulaminem.
2. Zdobył oznakę chorągwiانا.
3. Wszyscy członkowie zastępu dowodzili już grupami roboczymi.
4. Zastanowił się, jak konstytucja drużyny ma się do Prawa harcerek i norm obowiązujących w życiu społecznym i w razie potrzeby przedstawił wnioski uzupełniające do konstytucji drużyny.

Interesował się, jakie miejsce zajmuje jego hufiec w całym Związku. Poznał najistotniejsze wydarzenia z historii Związku Harcerstwa Polskiego.

Miano wędrowników przysznaje sobie zastęp na zbiorze poświęconie ocenie wykonania zadań z ostatniego zdobywanego znaku.

STOPNIE:

Zastęp wędrowników może przyznać stopień wędrownika tym członkom swego zastępu, którzy spełnili następujące wymagania:

1. Wyjśn różnic między pracą drużyny i zespołu, młodo- i starszoharcerskiej. Wie w jaki sposób komenda hufca kieruje pracą drużyny i czym zajmuje się krąg pracy drużynowych. Czyta tygodnik starszych harcerzy „Na przelaj”.
2. Zna zasady obowiązujące przy układaniu programu działania, wyborze i realizacji zadań. Poznał sposoby demokratycznego przeprowadzania wyborów, soseny, głosowania, dyskusji.
3. Zna cele i zadania organizacji społecznych, z którymi współpracował jego zastęp w czasie zdobywania znaków.
4. W wybranej zgodnie ze swoimi zainteresowaniami dziedzinie (np. stosunki międzynarodowe, gospodarstwa, teatr, film, muzyka, technika) ułożył i wykonał plan pogłębienia swoich wiadomości.

PIONIERZY

MIANO:

Przystępując do zdobywania miana pionierów wędrownicy powinni:

1. Zapoznać się z „Programem Pionierów”, zeszytami „Sprawy-Zadania” i programami chorągwi, odbyć spotkanie z przedstawicielami organizacji społecznych, instytucji, zakładów pracy itp. zorganizować dyskusję, podczas której każdy członek zespołu miałby możliwość dokonania wyboru jednego z kierunków działalności społeczno-politycznej.
2. Połączyć się w zespoły, w których będą działać zgodnie z wybranym kierunkiem i zorganizować w tych zespołach szkolenie, pogłębiające znajomość problemów wybranego kierunku.
3. Opracować roczny plan realizacji problemu wybranego kierunku, postępując się przykładowymi zadaniami podnymi w regulaminie miana lub podobnym, służącym im tym samym celem.

Kierunek działania i zadania przykładowe:

1. Kierunek — internacjonalizm.
Generalne zadania: szerzenie wiedzy o współczesnym świecie i walka o postawę internacjonalistyczną w środowisku kolegów, zwalczanie bierności i nacjonalizmu.
Przykładowe zadania:
Klub przyjaciół
Akademii Nauk Politycznych
Sztab przyjaciół w hufcu
Sztab akcji chorągwiانة „MALTA”.
2. Kierunek — o równe prawa wszystkich dzieci.

Generalne zadania: upowszechnienie wśród dzieci nowych form i rodzajów zabaw oraz kształtowanie nowych wzajemnych stosunków w zespołach dziecięcych: organizowanie ruchu młodzieży na rzecz dzieci;

Przykładowe zadania:
Zorganizowanie drużyn zachowawczych lub młodszoharcerskich
Republika dziecięca
Dziecięcy Komitet Błogosły
Grupy podwórkowe
Biuro projektowania i rozpowszechniania zabaw
Sztabowy zespół Nieobozowego Lata
Kolonie i półkolonie.

3. Kierunek — kształtowanie wzorców spędzania wolnego czasu.
Generalne zadania: walka z drobniomoczarstwem w postawach rówieśników, kształtowanie nowych, socjalistycznych norm życia na co dzień, tworzenie ośrodków kultury zaangażowanej, upowszechnienie ciekawych wzorców spędzania wolnego czasu.

Przykładowe zadania:

Teatr
Młodzieżowy Klub sportowo-turystyczny
Ośrodek kultury zaangażowanej
Zorganizowanie nowej drużyny starszoharcerskiej
Sztabowy zespół nieobozowej akcji letniej dla rówieśników.

4. Kierunek — socjalistyczna szkoła.

Generalne zadania: tworzenie młoda na wiedzę, popularyzowanie najnowszych osiągnięć nauki i kultury oraz zasad racjonalnego myślenia. Kształtowanie socjalistycznych stosunków w społeczności szkolnej.

Przykładowe zadania:

Karta Praw i Obowiązków Społeczności Uczniowskiej
Koło młodych racjonalizatorów
Klub myślowy
„Mieszkańcy — gospodarzami internetu”
Obóz dla aktywnego szkolnego.

5. Kierunek — praca — zawód.

Generalne zadania: tworzenie więzi szkoły z zakładami pracy i klasą robotniczą, organizowanie udziału młodzieży w pracy całego społeczeństwa i przysposobienie rówieśników do świadomego wyboru zawodu, do podjęcia obowiązków wynikających z socjalistycznego stosunku do pracy w naszym społeczeństwie.

Przykładowe zadania:

Uczniowska spółdzielnia wytwórcza
Sztab „Praca w hufcu”
Sztab akcji chorągwiانة typu „Werynia”, „Zamoni”, „Las”.

6. Kierunek — przebudowa wsi.

Generalne zadania: udział w wprowadzaniu postępu cywilizacyjnego na wieś, inicjatywy klasowych, umacnianie więzi między miastem a wsią.

Przykładowe zadania:

Karta Rozwoju Wsi
Wiecezowy Uniwersytet Ludowy dla młodzieży
Sztab „Więsi” w hufcu
Akacja letnia, organizowanie jej i przygotowanie wspólnie ze wsią.

7. Kierunek — wynikający z innych, własnych zdań województwa zwartych w programie chorągwi.

Zespół może przyznać sobie miano pionierów jeśli:

1. Zrealizował swój roczny plan organizując wokół swych działalności szeroki front działania (szczęśliwie, zastępcę wedrowników, drużyn harcerskich, zespoły z innych organizacji oraz niezorganizowanych), instytucji i ludzi dorosłych).

2. Oceenił wyniki swojej pracy określając, co i na ile zmieniło się w środowisku w wyniku rocznej działalności.

3. Wie jak jest miejsce i rola Związku Harcerstwa Polskiego w polskim ruchu młodzieżowym. Poznał postępowe tradycje ruchów młodzieżowych w kraju.

4. Rozwazył możliwości dalszego aktywnego udziału w życiu społecznym poprzez pracę w innych organizacjach politycznych i społecznych, zapoznał się z ich zadaniami i zasadami członkostwa.

STOPIEN:

Zespół pionierów może przyznać stopień pioniera tym członkom swego zastępu, którzy spełnili następujące wymagania:

ZNAKI MŁODZIEŻY STARSZEJ

ZNAK PRZYJAŹNI

1. Znak Przyjaźni może zdobyć zastęp lub specjalnie powstały zespół członków lub sympatyków harcerstwa w wieku od lat 14, który po zapoznaniu się ze wstępem i regulaminem Znak, podejmie i zrealizuje dla młodzieży swą szkołę i środowiska przynajmniej cztery zadania, po dwa z niżej wymienionych grup, lub podobne zadania, w tym samym celom.
2. Zadania, których celem jest szerzenie wiedzy o świecie i idei przyjaźni z tymi, co chcą zmienić świat na lepsze:

- Opracowanie mapy i przeprowadzenie imprezy pt. „Nasze miasto w świecie”, — międzynarodowe kontakty kulturalne i gospodarcze.

- Ambasador zaprzyjaźnionego kraju — zgadującą, quiz, konkurs na najlepszą znajomość jednego z zaprzyjaźnionych z Polską krajów.

- Kłosk pism i wydawnictw o współczesnym świecie.

- Wiczość baśni różnych narodów dla młodszych.

- „Przyznajemy międzynarodową nagrodę literacką” — dyskusja w formie jury międzynarodowego konkursu literackiego nad książką, która zbliża narody.

- Wiczość sąsiadów — wiczość poświęcony kulturze, historii i problemom dnia dzisiejszego ludzi innych narodowości, zamieszkujących naszą okolicę (np. Ukraińcy, Białorusini, Cynjanie).

- Konkurs — rysunkowy, recytatorski lub piosenkarski tematyce związanej z zaprzyjaźnionym z Polską narodem lub walką narodów o wolność, pokój i socjalizm.

- Wystawa — o zaprzyjaźnionym z Polską krajem lub walkę o likwidację zła na świecie.

- Akademia w związku z 1 Maja lub rocznicą Rewolucji Październikowej.

- Bezwizyjna wymiana zagraniczna — wymiana z młodzieżą kraju, który was interesuje — wystaw o swoich krajach (np. my o Polsce, oni o NRD).

1. Zna statut ZHP, wie na czym polegają prawa i obowiązki instruktora harcerskiego. Zna wydawnictwa harcerskie i czyta pismo instruktorów „Drużyna”.

2. Zna zasady kierowania grup dużych grup przez sztaby, komitety itp., sposoby powstawania programu i planu pracy przy udziałzie uczestników akcji, sposoby zapewnienia odpowiedzialności sztabu przed uczestnikami.

3. W związku z przyszłym swoim zawodem, kierunkiem studiów, zainteresowaniami zapoznał się ze własnym planem z odpowiedzialną lekturną.

Uwaga końcowa w związku z przyznawaniem stopni:

Zastęp noszący określone miano może przyznawać również stopnie o jeden niższe (tropielecie — tropielecia i ochotnika, odkrywcy — odkrywcy i tropielecia itd.) oczywiście po spełnieniu wymagań zawartych w regulaminie tych stopni.

- W poszukiwaniu dowodów przyjaźni — wycieczka w poszukiwaniu różnorodnych oznak wycieczki w okolicy z różnymi krajami.

- Operacja „Wyzwolenie” — gra terenowa dla młodszych klasami Armii Radzieckiej wyzwolającej naszą miejscowość.

- Spotkanie przyrzeczone.

- Wiczożeria „Niemy, na które można liczyć”.

- Posiedzenie ONZ lub Rady Bezpieczeństwa na temat likwidacji głodu i kolonializmu, rozwoju krajów zacofanych.

- Rokowania między przedstawicielami państw w aktualnie ważnej sprawie.

- Świątowo Forum Młodzieży.

- Sąd nad kolonizatorami, rasistami lub faszystowskimi organizacjami w NRD.

- Międzynarodowe sympozjum uczonych w sprawie walki z głodem.

- 3. Zadania, których celem jest akcja solidarnościowa z tymi co walczą o zmianę świata na lepsze:

- Tydzień solidarności z walczącą Afryką.

- Tydzień Kubański, Algierski itp.

- Masówka, wiec lub akcja protestacyjna w aktualnie ważnej sprawie.

- Zbiórka „Pomoc walczącym”.

- Komitet wspólnego działania z młodzieżą Niemieckiej Republiki Demokratycznej.

- 1. Zespół ma prawo przyznać sobie znak, jeśli:

- Zapewnił wszystkim swym członkom możliwość aktywnego uczestniczenia w wykonywaniu zadań.

- Poinformował koleżanki i kolegów z innych organizacji i niezorganizowanych o podjętych zadaniach i umożliwił chętnym przystąpienie do zespołu zdobywającego Znak, lub do pracy przy realizacji poszczególnych zadań.

- Skorzystał w trakcie wykonywania zadań z pomocy przynajmniej jednej z następujących organizacji i instytucji: podstawa organizacja partyni szkolnej, komitet PZPR, TPPR, redakcja pisma, TWP, ośrodki informacyjne krajów demokracji ludowej lub inne tego typu.

- Zapoznał się z broszurką „Co robić w drużynie starszoharcerskiej” — Znak Przyjaźni i zorganizował niezbędne przeszkolenie swych członków, umożliwiając im wykonanie pracy w sposób solidny.

- 2. Zespół może nie przyznać prawa noszenia Znak członkowi (om), który mimo wytknięcia w trakcie realizacji zadań faktu zlekceważenia powierzonej pracy, nie skorzystał ze stworzonych mu możliwości aktywnego wzięcia się do realizacji zadań Znak.

- 3. Zespół może nie przyznać na specjalnej zbiórce po stwierdzeniu, że podjęte zadania wykonał w miarę swych możliwości jak najlepiej i spełnił wszystkie wymagania regulaminu Znak.

ZNAK WIEDZY

1. Znak Wiedzy może zdobyć zastęp lub specjalnie powstały zespół członków i sympatyków harcerstwa w wieku od lat 14, który po zapoznaniu się ze wstępem i regulaminem Znak podejmie i realizuje w swojej szkole przynajmniej trzy zadania, dwa z drugiej i jedno z drugiej, lub podobne, służące w tym samym celom.

2. Zadania, których celem jest popularyzowanie najnowszych osiągnięć nauki i kultury i kształtowanie racjonalnego myślenia:

- Zgadującą-zgadula „Kto na Marsa?” — ogłoszono impreza, w czasie której typuje się „ambasadorów ziemi na Marsie”.

- Ekspedycja naukowa — zorganizowanie badań na wybrany temat: np. opracowanie tradycji ruchu rewolucyjnego w okolicy, możliwości zastosowania w budownictwie swego powiatu bardziej ekonomicznych materiałów i nowoczesnej architektury, wniosków odnośnie rozwoju czytelnictwa itp.

- Sesja naukowa — z referatami i koreferatami, przeprowadzona na wzór normalnych sesji naukowych. Tematyka konieczna z zakresu najnowszych osiągnięć nauki i kultury np. cybernetyka, zagadnienia rozwoju gospodarczego naszego kraju czy innych krajów.

- Klub myślowy — organizowanie systematycznych (raz na tydzień lub dwa tygodnie) dyskusji o współczesnych książkach, filmach, aktualnych wydawnictwach politycznych, znaczeniu najnowszych osiągnięć nauki i techniki dla ludzkości, spotkań na te tematy ze specjalistami.

- Koło młodych racjonalistów — zorganizowanie grupy kolegów interesujących się problemami świeckiej etyki i problemami religioznawstwa i wspólnie z nimi porównywanie tych problemów wśród koleżanek i kolegów w szkole.

- Szkoła Akademia Nauk — celem Akademii jest prowadzenie badań nad wybranymi tematami, publikowanie wyników badań w wydawnictwach szkolnych, organizowanie sesji naukowych itp.

- 3. Zadania, których celem jest upowszechnienie socjalistycznej norm życia w społeczności szkolnej.

- Karta Praw i Obowiązków społeczności uczniowskiej — opracowanie Karty zastępującej regulamin uczniowski, dającej zespołom uczniowskim pewne uprawnienia i nakładającej wzajemnie obowiązki odpowiedzialności za wyniki akcji szkoły. Zorganizowanie wyborów Rady Szkolnej kierującej realizacją zasad Kartę przez społeczność uczniowską.

- „Mieszkający — gospodarzami internatu” — przejęcie w porozumieniu z kierownictwem internatu odpowiedzialności za wewnętrzne życie społeczności internatu.

- Teatr lub gazetka szkolna — przy pomocy których młodzież mogłaby krytykować to wszystko, co przeszkadza w lepszej pracy szkoły, wysuwać propozycje ulepszeń, propagować społeczny stosunek do sprawy zdobywania wiedzy i socjalistyczne zasady stosunków w społeczności szkolnej.

- Cykl lekcji „Zespołowo zdobywamy wiedzę” — przeprowadzenie kilku lekcji w porozumieniu z nauczycielem i z kolegami jednej lub kilku klas, na których zastosowane będą zasady zespołowego zdobywania wiedzy i spopularyzowania tego systemu w szkole.

- Instytut naukowy „Melody dobrego uczenia się” — zorganizowanie „Uczelni” zapoznającej z naukowymi metodami pracy umysłowej, ułatwiającej zdobywanie wiedzy w szkole i przygotowywającej do samodzielnej pracy w tej dziedzinie na wyższej uczelni lub w trakcie pracy zawodowej.

- Akcja „Każdy uczeń ma warunki do odrobienia lekcji” — zbadanie warunków do nauki kolebów (czy posiadają własne, spokojne, dobrze oświetlone miejsca do nauki oraz niezbędne książki) i zorganizowanie dla tych, którzy nie mogą tego zdobyć miejsca do pracy w szkole lub świetlicy, wypożyczalni materiałów do nauki itp.

- Komitet równego startu — zorganizowanie cyklu zajęć wprowadzających młodzież z klas niższych w problemy kultury i cywilizacji, spotkań poświęconych przedyskutowaniu przebranych aktualnie problemów itp.

- 4. Zespół ma prawo przyznać sobie znak, jeśli:

- Zapewnił wszystkim swym członkom możliwość aktywnego uczestniczenia w wykonywaniu zadań.

- Poinformował koleżanki i kolegów z innych organizacji i niezorganizowanych o podjętych zadaniach i umożliwił chętnym przystąpienie do zespołu zdobywającego Znak lub do pracy przy realizacji poszczególnych zadań.

- Skorzystał w trakcie wykonywania zadań z pomocy przynajmniej jednej z następujących organizacji i instytucji: dyrekcja szkoły, rada pedagogiczna, podstawa organizacja partyni szkolnej, związkowa organizacja nauczycieli, wychowawca klasy, kierownik internatu.

- Zapoznał się z broszurką „Co robić w drużynie starszoharcerskiej” — Znak Wiedzy i zorganizował niezbędne przeszkolenie swych członków, umożliwiając im wykonanie pracy w sposób solidny.

- 2. Zespół może nie przyznać prawa noszenia Znak członkowi (om), który mimo wytknięcia w trakcie realizacji zadań faktu zlekceważenia powierzonej pracy, nie skorzystał ze stworzonych mu możliwości aktywnego wzięcia się do realizacji zadań Znak.

- 3. Zespół może nie przyznać na specjalnej zbiórce po stwierdzeniu, że podjęte zadania wykonał w miarę swych możliwości jak najlepiej i spełnił wszystkie wymagania regulaminu Znak.

ZNAK ORGANIZATORÓW DZIECI

1. Znak Organizatorów Dzieci może zdobyć zastęp lub specjalnie powstały zespół członków i sympatyków harcerstwa w wieku od lat 14, który po zapoznaniu się ze wstępem i regulaminem Znaków podejmie przynajmniej trzy zadania, po jednym z każdej grupy, lub podobne, służące tym samym celom.

2. Zadania, których celem jest wywołanie do podwórkowych grup dziecięcych nowych form zabawy i kształtowanie właściwych norm wzmianczonych stosunków w podwórkowej społeczności dziecięcej:

- Teatr dla dzieci
- Kino objazdowo-obchodowe
- Wielka gra terenowa
- Wycieczka na wieś lub do miasta
- Międzypodwórkowy konkurs rysunków i piosenek
- Święto zwierząt — konkurs zwierząt domowych
- Konkurs kwiatów w oknie
- Walka z królem śmieciem
- Bal kostiumowy
- Święto dziecka
- Chatka Robiosa
- Timuruzka sieć łączności podwórta
- Zawody latawców
- Skarbiec
- Cyrk wędrowny
- Subokci
- Powitanie wiosny
- Wyścig pokoju
- Olimpiada międzynarodowa
- Turniej nowych zabaw
- Turniej międzypodwórkowy (zabaw podwórkowych, klasy, „Zośka”, itp.).

3. Zadania, których celem jest stworzenie równych praw wszystkim dzieciom do terenów zabawy i zabawek:

- Akcja „Każde dziecko we wsi ma mądrą zabawkę”
- Teren zabaw dziecięcych
- Wystawa zabawek własnej roboty
- Warsztat, w którym każdy może majsterkować
- Podwórkowa fabryka zabawek
- Objazdowy warsztat „Zabawka o jakiejś marzyś”.

4. Zadania, których celem jest tworzenie zorganizowanych grup dziecięcych:

- Teatrzyk dziecięcy
- Dziecięcy komitet blokowy
- Małe przedszkole
- Ogródek jordanowski
- Świeltica — zielenia lub na poddaszu
- Republika dziecięca.

5. Zespół ma prawo przyznać sobie znak, jeśli:

- Zapewnił wszystkim swym członkom możliwość aktywnego uczestniczenia w wykonywaniu zadań.
- Poinformował koleżanki i kolegów z innych organizacji i niezorganizowanych o podjętych zadaniach i umożliwił chętnym przystąpienie do zespołu zdobywającego Znak lub do pracy przy realizacji poszczególnych zadań.

— Skorzystał w trakcie wykonywania zadań z pomocy przynajmniej jednej z następujących organizacji i instytucji: namiestnik zuchów komendy hufca, kierownictwo i rada pedagogiczna szkoły podstawowej,

wej, komitet blokowy, TPD, Towarzystwo Ogródeków Jordanowskich, DKDM, MDK lub inne tego typu.

Zapoznał się z broszurką „Co robić w drużynie starszoharcerskiej — Znak Organizatorów Dzieci” i zorganizował niezbędne przeszkolenie swych członków, umożliwiające wykonywanie pracy w sposób samodzielny.

6. Zespół może nie przyznać prawa noszenia Znaków członkowi(om), który mimo wytknięcia w trakcie realizacji zadań faktu zlekceważenia powierzonej mu pracy, nie skorzystał ze stworzonych mu możliwości aktywnego włączenia się do realizacji zadań Znaków.

7. Znak przynajmniej raz w roku zebrał pismo stwierdzenia, że podjęte zadania wykonał w miarę swych możliwości jak najlepiej i spełnił wszystkie wymagania regulaminu Znaków.

ZNAK ORGANIZATORÓW WOLNEGO CZASU

1. Znak Organizatorów Wolnego Czasu może zdobyć zastęp lub specjalnie powstały zespół członków i sympatyków harcerstwa w wieku od lat 14, który po zapoznaniu się ze wstępem i regulaminem Znaków podejmie i zrealizuje dla młodzieży swojej szkoły, bloku, dzielnicy, miasteczka lub wsi przynajmniej trzy zadania, dwa z grupy pierwszej i jedno z drugiej, lub podobne, służące tym samym celom.

2. Zadania, których celem jest popularyzowanie umiejętności organizowania wolnego czasu i upowszechnianie kultury życia codziennego:

- Wieczerz poezji, pieśni, dobrej muzyki, satyry
- Biwak lub wycieczka
- Wystawa hobbystów
- Konkurs talentów
- Konkurs konstruktorów
- Wystawa sztuki współczesnej
- Tydzień książki
- Rewalia taniej mody
- Instytut gospodarstwa domowego
- Zgaduj-zgadula demokratycznego savoir-vivre'a
- Poradnia mody i urody
- Kurs „Wszystcy ładnie tańczą”
- Kurs dobrej turystyki
- Turystyczna niezielenia dla rodziców
- Zawody pilkarskie
- Igrzyska sportowe
- Zawody pływakie
- Tydzień młodzieży naszego miasta.

3. Zadania, których celem jest tworzenie zorganizowanych grup młodzieżowych:

- Teatr lub estrada aktualności (ze światła lub naszej szkoły)
- Młodzieżowy klub sportowy.
- Klub młodzieżowy
- Założenie nowego zastępu starszoharcerskiego.

4. Znak ma prawo przyznać sobie zespół, jeśli:

- Zapewnił wszystkim swym członkom możliwość aktywnego uczestniczenia w wykonywaniu zadań.
- Poinformował koleżanki i kolegów z innych organizacji i niezorganizowanych o podjętych zadaniach i umożliwił chętnym przystąpienie do zespołu zdobywającego Znak, lub do pracy przy realizacji poszczególnych zadań.

— Skorzystał w trakcie wykonywania zadań z pomocy przynajmniej jednej z następujących organizacji

instytucji: podstawowa organizacja partyjna szkoły, komitet PTZ, ośrodek propagandy partyjnej, redakcja pisma, klub, biblioteka, teatr, dom kultury, organizacja sportowa, turystyczna, kulturalna lub inne tego typu.

— Zapoznał się z broszurką „Co robić w drużynie starszoharcerskiej — Znak Organizatorów Wolnego Czasu” i zorganizował niezbędne przeszkolenie swych członków, umożliwiające wykonywanie pracy w sposób samodzielny.

5. Zespół nie może przyznać prawa noszenia Znaków członkowi(om), który mimo wytknięcia w trakcie realizacji zadań faktu zlekceważenia powierzonej mu pracy, nie skorzystał ze stworzonych mu możliwości aktywnego włączenia się do realizacji zadań Znaków.

6. Znak przynajmniej raz w roku zebrał pismo stwierdzenia, że podjęte zadania wykonał w miarę swych możliwości jak najlepiej i spełnił wszystkie wymagania regulaminu Znaków.

ZNAK PRACY

1. Znak Pracy może zdobyć zastęp lub specjalnie powstały zespół członków i sympatyków harcerstwa w wieku od lat 14, który po zapoznaniu się ze wstępem i regulaminem Znaków podejmie i zrealizuje przynajmniej dwa zadania, po jednym z poniższych grup, lub podobne, służące tym samym celom.

2. Zadania, których celem jest organizowanie udziału młodzieży w pracy naszego społeczeństwa:

- **Demontowa Składowiska Wytwórcza** — zorganizowanie w szkole spółdzielni produkującej wroby, na które jest zapotrzebowanie w miejscowym środowisku, prowadzącej naprawy sprzętu szkolnego i domowego. Jeśli w szkole jest spółdzielnia — zorganizowanie w szkole spółdzielni produkującej wroby, czaj lub usługowej.
- **Ważniejsza brigada** — zorganizowanie spośród koleków brigady roboczej, która podejmie pracę w budownictwie, państwowym gospodarstwie rolnym, budowie dróg lub w zakładzie pracy i za zarobione pieniądze zatrudni wyprawę turystyczną.

- **Akcja „Młodzież — swojemu miastu”** — lub
- **„Szkoła — swemu zakładowi”** — zorganizowanie udziału młodzieży w pracach społecznych na rzecz swego miasta (budowa stadionu, urządzenie parków i zieleńców, udział w realizacji czynów społecznych itp.) lub na rzecz zakładu opiekuńczego szkoły (np. założenie zieleńców i kwietników na placu zakładowym czy osiedlu robotniczym, wyhodowanie i przekazanie zalodze kwiatów do hal fabrycznych itp.).

Uwaga: Praca musi być wykonywana zgodnie z obowiązującymi przepisami bezpieczeństwa i higieny pracy dla młodocianych oraz zasadami etyki zawodowej.

3. Zadania, których celem jest więź szkoły z zakładami pracy i pomoc w wyborze zawodu.

- **Zorganizowanie wspólnego klubu młodzieży szkoły i zakładu opiekuńczego** — z różnymi sekcjami artystycznymi, sportowymi, literackimi, społeczno-politycznymi, foto-moto-radio-techniczna itp.
- **Podzielenie Rady Narodowej** — zorganizowanie w szkole imprezy w formie obrad Rady na temat perspektyw rozwoju miasta, powiatu czy województwa i zapotrzebowania na wykwalifikowanych pra-

owników w dziedzinach, które wymagają przebudowy (np. rolnictwo) lub zosnąta rozbudowane.

— **„Kim być?”** — zorganizowanie wystawy spotkań z ludźmi różnych ważnych społeczeństwa zawodów, wycieczek do zakładów nauki i przedstawicielami organizacji studenckich oraz dyskusji, których tematem winna być sprawa wyboru zawodu i stosunku do pracy zawodowej.

4. Znak ma prawo przyznać sobie zespół, jeśli:

- Zapewnił wszystkim swym członkom możliwość aktywnego uczestniczenia w wykonywaniu zadań.
- Poinformował koleżanki i kolegów z innych organizacji i niezorganizowanych o podjętych zadaniach i umożliwił chętnym przystąpienie do zespołu zdobywającego Znak lub do pracy przy realizacji poszczególnych zadań.

— Skorzystał w trakcie wykonywania zadań z pomocy przynajmniej jednej z następujących organizacji i instytucji: kierownictwo szkoły, zakładu pracy, organizacji partyjnej, związków zawodowe, rada narodowa lub inne tego typu.

— Zapoznał się z broszurką „Co robić w drużynie starszoharcerskiej — Znak Pracy” i zorganizował niezbędne przeszkolenie swych członków, umożliwiające wykonywanie pracy w sposób samodzielny.

5. Zespół może nie przyznać prawa noszenia Znaków członkowi(om), który mimo wytknięcia w trakcie realizacji zadań faktu zlekceważenia powierzonej mu pracy, nie skorzystał ze stworzonych mu możliwości aktywnego włączenia się do realizacji zadań Znaków.

6. Znak przynajmniej raz w roku zebrał pismo stwierdzenia, że podjęte zadania wykonał w miarę możliwości jak najlepiej i spełnił wszystkie wymagania regulaminu Znaków.

ZNAK SZTURMU NA WIEŚ

1. Znak Szturmu na Wieś może zdobyć zastęp lub specjalnie powstały zespół członków i sympatyków harcerstwa w wieku od lat 14, który po zapoznaniu się ze wstępem i regulaminem Znaków, podejmie i zrealizuje wspólnie z młodzieżą wiejską przynajmniej trzy zadania, jedno z grupy pierwszej i dwa z drugiej, lub podobne, służące tym samym celom.

2. Zadania, których celem jest poznanie struktury klasowej i problemów współczesnej wsi:

- **Karta rozwoju wsi** — opracowanie historii przemian jednej wsi i zbadanie perspektyw dalszego jej postępu.

— **Wyprawa „Tydzień wiejski”** — zorganizowanie jednorazowej lub kilku wypraw na wieś z podjęciem

pracy w gospodarstwach rolnych i wspólnej pracy z organizacjami młodzieży wiejskiej, a na tej podstawie przedyskutowania w zespolonej sytuacji i perspektyw rozwoju wsi.

— **Sejs „Drogi rozwoju wsi polskiej”**.

3. Zadania, których celem jest udział w inicjatywach zespolowych i szerzeniu postępu cywilizacyjnego na wsi:

- **Świeltica** — zorganizowanie wspólnie z młodzieżą wiejską świetlicy, a jeśli taka istnieje — nowych form jej działalności.

— **Instytut gospodarstwa domowego** — zorganizowanie dla dziewcząt wiejskich kursu posługiwania się

sprzętem elektrycznym, estetycznego i wygodnego urządzenia mieszkań, gotowania itp.

— **Instytut mody i urody** — zorganizowanie dla dziewcząt wiejskich kursu nowoczesnej i taniej mody i pielęgnacji urody.

— **Zorganizowanie wycieczki przyjaciół ze wsi do miasta.**

— **Udział w melioracji, budowie drogi, szkoły, domu kultury, elektryfikacji, radiofonizacji wsi lub szkoły wiejskiej, zakładaniu piorunochronów lub innej inicjatywie zespołowej wsi.**

4. Zespół ma prawo przyznać sobie znak, jeśli:

— Zapewnił wszystkim swym członkom możliwość uczestniczenia w wykonywaniu zadań.

— Poinformował koleżanki i kolegów z innych organizacji i niezorganizowanych o podjętych zadaniach i umożliwił chętnym przystąpienie do zespołu zdobywającego Znak lub do pracy przy realizacji poszczególnych zadań.

— Skorzystał w trakcie wykonywania zadań z pomocy przynajmniej jednej z następujących organizacji i instytucji: komitet gromadzki PZPR, podstawowa organizacja partyjna, koło ZMW, gromadzka rada narodowa, koło gospodyń wiejskich, kółko rolnicze, lub inne tego typu.

— Zapoznał się z broszurą „Co robić w drużynie starszoharcerskiej — Znak Szturmu na Wieś” i zorganizował niezbędne przeszkolenie swych członków, umożliwiające wykonanie pracy w sposób solidny.

5. Zespół może nie przyznać prawa noszenia Znaku członkowi(om), który mimo wytknięcia w trakcie realizacji zadań faktu zlekceważenia powierzonej pracy, nie skorzystał ze stworzonych mu możliwości aktywnego włączenia się do realizacji zadań Znaku.

6. Znak przyznaje zespół na specjalnej zbiórce po stwierdzeniu, że podjęte zadania wykonał w miarę swych możliwości jak najlepiej i spełnił wszystkie wymagania regulaminu Znaku.

REGULAMIN ZDOBYWANIA SPRAWNOŚCI ZESPOŁOWYCH

1. Sprawności zespołowe zdobywamy wspólnie — całym zastępem. W tym samym czasie zdobywamy tylko jedną sprawność, a nie dwie lub kilka jednocześnie.

2. Wszyscy czytamy wszystkie sprawności zespołowe związane ze zdobywanym przez nas mianem. Sprawność, którą chcemy zdobywać, wybieramy na zbiórce zastępu przez głosowanie.

3. Przed ułożeniem planu wykonania zawartego w sprawności zadania staramy się zebrać jak najwięcej wiadomości o tym, jak je wykonać (wywiad w różnych instytucjach, u doświadczonych osób spośród dorosłych, u starszych harcerzy, nauczycieli itp.).

4. Następnie układamy krótki plan wykonania zadania. Na zbiórce wszyscy zgłaszamy różne pomysły i propozycje, co trzeba i warto zrobić, a następnie wszyscy (albo wybrani przez zastęp) układają plan według następującego wzoru:

Co jest do zrobienia	Termin wykonania	Kto wykonuje	Kto kieruje

Układając plan pamiętamy, że każdy z nas musi brać jednakowy udział we wspólnej pracy i nie może być tak, że jedni stale rządzą, a inni są tylko od wykonywania rozkazów.

5. W okresie zdobywania sprawności, na zakończenie każdej zbiórki przeprowadzamy pod kierunkiem zastępowego ocenę czy praca przebiega zgodnie z planem i wymaganiami sprawności.

Gdy ktoś z nas nie daje sobie rady ze swoją pracą — ustalamy kto mu pomaga.

Oceniając naszą pracę warto również byśmy omówili wszystkie sprawy, o które się w zastępie sprzeczymy, o które mamy do siebie żal (nawet jeśli nie dotyczą zdobywanej sprawności).

6. Po wykonaniu całego zadania przeprowadzamy na zbiórce podsumowanie: czy zadanie zostało wykonane tak, jak zamierzaliśmy je wykonać? czy zostały przez nas spełnione wymagania sprawności? czy każdy z nas dobrze wykonał przydzielone mu prace? Po skończonej dyskusji głosujemy, czy naszemu zastępowi należy się sprawność.

7. Nasza decyzja o przyznaniu sprawności jest prawomocna i zostaje ogłoszona w rozkazie drużyny.

W wyjątkowych wypadkach na naszą decyzję o przyznaniu sobie sprawności może nie zgodzić się rada drużyny. Uzasadnienie tego stanowiska powinno być przedstawione na zbiórce zastępu.

8. Każdy członek naszego zastępu ma prawo nosić znaczki sprawności, co zostaje potwierdzone wpisem do książeczki służbowej. Możemy nie przyznać prawa noszenia znaczka sprawności któremuś z harcerzy, jeśli uchylał się od pracy lub nie przestrzegał wymagań sprawności, ale tylko wtedy, jeśli w czasie zdobywania sprawności zwracaliśmy mu na to uwagę.